ԺԱ. ՏԱՐԻ 3024 ԹՈՒԿԿԱՆ, ՀԱՅՈՑ 26 ՄԵՀԵԿԱՆ 4386 — 4 ՄԱՐՏ 1894 — 9 ՐԱՄԱԶԱՆ 1311 — ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՁԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԼՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ, ԷՆ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալատիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده آره‌وك غزه‌تسی ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական աւագանի	150
» » Վեցամեայ » »	75
» » Երեքամեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Փոստի	56
» » Վեցամեայ » »	28
Ընտիր թուղթի վրայ տարեցոյց Տարեկան Սամ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի Ծանրի Միօրեայ	Դրամ 50

Խմբագրութեանս թղթակցութիւնները կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4/16 ՄԱՐՏ, 1894

Տեսնական հայացք

ՐՈՒՄԵԼԻԻ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹՔԵՒ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷԻ ՏՈԿՈՍԻՆ ՇԱՒԵԼՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Զամանեան արժեթուղթք ժամանակէ մ'ի վեր յոյժ յարգի են հրապարակի վրայ։ Քոնսոլիտէն և Երկաթուղին բազում տարիներէ հետէ նմանը չտեսնուած բարձրութիւններու հասան։ Մինչեւ իսկ աղդարար ձայներ լսուեցան թէ չափազանց դէպ ի վեր մղումը կրնայ հակահարուած մ'ունենալ։ Օրինակի համար, Երկաթուղւոյն համար լսուեցաւ թէ 112 ֆր.ի գինը նշանակութենէ զուրկ է արդի պայմանաց մէջ, երբ տոկոս չի տրուիր։ Շահադիտութիւնն է որ դէպ ի վեր կը մղէ, լսուեցաւ, բայց շահադիտութիւնը գաղրելուն պէս, իւր բնական վիճակին կրնայ իջնել Երկաթուղին, և այն ատեն պէտք չէ կարծել թէ երկրին վարկը պակսած ըլլայ, կամ հասոյթք տկարացած։ Եթէ ամեն տարի Երկաթուղւոյ վիճակահանութենէ ելած թիւերուն տրուած պարգեւներն և գըլխավճարներն իբրեւ եկամուտ բաշխուին Երկաթուղւոյ պարտաթղթոց ամրողջութեան վրայ, 5 %ի հաշուով, կը գտնենք թէ մէկ պարտաթուղթին իրական արժէքն է 47 ֆր. միայն։ Իրաւ, ո՛չ ոք եկամուտի համար կը գնէ Երկաթուղին, այլ բախտի համար, և այս պատճառաւ քանի մը ֆր. աւելի արժէլը բնական է։ Եւ 47ին և 112ին միջեւ հեռաւորութիւնն այնքան մեծ է, որ յետադարձ շարժում մը անխուսափելի կը կարծուի։ Բայց այս կարծիք այնքան ճիշդ չի թուիր մեզ. որովհետեւ 47 ֆր. արժէքը կը գտնուի այն հաշիւով թէ միշտ 100ին 58 պիտի տրուի վիճակահանութենէ ելած թիւերուն։ Բայց յայտնի է թէ, Հռոմայ Առեւտրական Սենեկին եւս հաւանութիւնն առնուած ըլլալով, կայսերական վաւերացումէն ետքն 100ին 82 պիտի կրնայ վճարուիլ թէ իբրեւ պարգեւ և թէ իբրեւ գլխավճար։ Եթէ 58 վճարուած ատեն 47 ֆր. արժէ Երկաթուղին, 82 վճարուած ժամանակ 66 ֆր.է աւելի կ'արժէ։ Բայց ուրիշ հաշիւներ եւս կան որով կ'աւելնայ Ռումելիի պարտաթուղթին արժէքն։ Երբ 1887ին Դ. Սէրի օսմ. արժեթուղթը 14 էր, Երկաթուղին 32 էր միայն։ Քանի որ այսօր գրէթէ կրկնապատիկն է Քոնսոլիտէն, Երկաթուղին բնական արժէքն ալ կրկին պէտք էր ըլլար, այսինքն՝ ո՛չ թէ 47, այլ 60է աւելի։ Եւ 82 % վճարուած ժամանակ, 84 ֆր.ի չափ։ Ասկէ զատ, Հանրային Պարտուց յատկացեալ ուրիշ գումարներ կան որք աւելի կամ նուազ մօտ ժամանակի մէջ տրամադրելի պիտի ծնան, և պիտի կըրնան գործածուիլ թէ գլխավճարն և թէ պարգեւն աւելցնելու Երկաթուղիին վրայ։ Այս ամենը կանխած է շահադիտութիւնն, և փարիզի հրապարակը շատ թուղթ գնած է մեր հրապարակէն, որ թուղթ յանձնելու պարտական ըլլալով, կ'աշխատի երկաթուղին ածանցնել, բայց կ'երեւի թէ չի յաջողիր։

* * *

Քոնսոլիտէին համար ալ ըսուեցաւ թէ հիմա տրուած 1 % տոկոսին վրայ կարելի է որ ի մօտոյ ¼ մը աւելցուի և 1¼ տոկոս վճարուի։ Արդի գնով, 4 %ին պակաս կուգայ օսմ. արժեթուղթին բերած տոկոսը։ Զի երբ 25 ոսկի արժէ, 1 % տոկոսն 100ին 4 կը նշանակէ։ Երբ 4 %ը բարձրացուի 1¼ %ի, արժեթուղթն ալ վրայ պիտի դնէ։ Զի հիմա հաստատ կացութիւն ունեցող պետական արժեթուղթերէն ո՛չ մին 4 %ը աւելի տոկոս կը բերէ։ Բայց իրա՞ւ է միթէ որ ի մօտոյ կարելի ըլլայ ¼ տոկոս աւելի վճարել։ Շահեկան է քննել այս խնդիրը։

Քանի մը պարզ հաշիւներ կը ցուցնեն որ եթէ, օրինակի համար, 1895 տարւոյն մէջ օսմ. Քոնսոլիտէին արուած տոկոսը 1¼ %ի բարձրացուի, յաջորդ տարին, և գուցէ երկու-երեք տարի ետ, 1 % միայն վճարել հարկ պիտի ըլլայ։ 1881ի Կայսերական Հրովարտակին տրամադրութիւնք որոշ են այս մասին։ Հանրային Պարտուց Վարչութեան թողուած հասոյթներէն ամեն տարի չորս-հինգերորդը կը յատկացուի արժեթուղթոց տոկոսին և մէկ-հինգերորդը գլխավճարին։ Ամեն բանէ առաջ 100ին 1 տոկոս մը պէտք է բաշխուի հանրային պարտուց դրամագլխին վրայ։ Եթէ տոկոսի հաշիւն դրամ աւելնայ, կրնայ տոկոսը բարձրացնելու գործածուիլ, բայց պայմանաւ որ աւելցուելիք տոկոսը ¼ %ի պակաս չըլլայ։ Եթէ աւելցած գումարը ¼ %ի պակաս ըլլայ, պէտք է յաջորդ տարեշրջանին թողուի։ Մինչեւ 1891 թուականը, 1 առ հարիւր տոկոսին վճարման համար բովանդակ հասութից չորս-հինգերորդէն աւելի գործածել պէտք եղաւ։ Բայց 1891—92 տարեշրջանին մէջ 1 առ հարիւր տոկոսին վճարումէն ետքը տրամադրելի մնաց 9,493 ոսկւոյ գումար մը։ Այս գումարը չէր կրնար բաշխուիլ արժեւորաց։ Զի ¼ առ հարիւրէ պակաս կարելի չէ աւելցնել տոկոսի վրայ, և այն մէկ քառորդն ալ 290,000 ոսկի կը պահանջէ։ Ուրեմն, 9,493 ոսկին յաջորդ տարւոյն թողուեցաւ։ 1892—93 տարեշրջանին մէջ աւելի կարեւոր գումար մը, 104,826 ոսկի աւելցաւ 100ին մէկ տոկոսը տալէն ետեւ, որ նմանապէս պահեստի տարուեցաւ։ Շաբթուս մէջ (մարտ 1/13ին) լրացեալ տարեշրջանը նախորդ տարիէն քանի մը հազար ոսկի աւելի հասոյթ տուած ըլլալով, յայտնի է թէ, եթէ անակնկալ նուազում մը չպատահի հասութից, 1895 տարւոյն մէջ պահեստի գումարը պիտի անցնի 290,000 ոսկին որ պէտք է 100ին քառորդ մը աւելի տոկոս տալու։ Բայց եթէ այն ատեն այս գումարը բաշխուի պահանջատերաց, պէտք կ'ըլլայ սպասել նորէն մի քանի տարի որպէս զի նոյնքան մը նորէն բարգուի և կարենայ բաշխուիլ։ Եթէ հասոյթք արդի համեմատութեան վրայ մնան, երեք տարի սպասել պէտք կ'ըլլայ։ Ամենէն լաւատես ենթադրութեամբք հանդերձ, երկու տարիէն պակաս միջոցի մէջ չի կազմուիր 290,000 ոսկւոյ յաւելուածական հասոյթ մը։ Ուրեմն, գալ տարի 100ին քառորդի յաւելում մը վերջնական կերպիւ տեղի պիտի չունենայ, այլ իբրեւ բացառիկ շահաբաժին մը, և խնդիր է թէ Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն այդպիսի բաշխում մ'ընել յարմար պիտի դատէ։ 1881ի հրամանագիրն այն մասին որոշ պարտաւորութիւն մը չի ցուցներ։ 11րդ յօդուածը նոր հասութից գործածման կը վերաբերի, և ոչ թէ քանի մը տարին անդամ մը դիզուող հասոյթին գործածման։ Նոյն տարւոյ հասութից տոկոսի յատկացեալ ⅘ մասէն գոնէ 290,000 ոսկի աւելցած պէտք է ըլլայ որպէս զի քառորդ մը աւելի տոկոս կարենայ բաշխուիլ։ 1881ի կարգադրութեան հեղինակներն անուշտ իրենց միտքն չէին անցուներ օսմ. Քոնսոլիտէն փոփոխական հասոյթով թուղթ մ'ընել, Ընկերութեան մը բաժնեթուղթին պէս, որ տարի մը 100ին սաչատի չափ կը բաշխէ, յաջորդ տարին ալ սաչատ։ Պետական արժեթուղթի մը հասոյթը տեւական և մնայուն պէտք է ըլլայ, և թէպէտ պարբերաբար փոփոխման գործողութեամբ տոկոսի սակը կրնայ զեղչուիլ, բայց ամեն մարդ դիտէ թէ յաջորդ տարին — կամ տարիներու երկար շարքի մը մէջ — ինչ տոկոս պիտի առնուի պետական այն ինչ թուղթէ։ Տոկոսի փոփոխականութեան առաջն առնելու համար, 10րդ յօդուածը կ'ըսէ թէ Վարչութիւնն իրաւունք ունի տոկոսի համար տրամադրելի գումարներէն վերապահել պէտք եղած մասերն՝ յաջորդ վեցամեայներուն մէջ վճարումներն հաւասարեցնելու համար։ Այս զգուշութիւն անկարելի կ'ըլլայ եթէ հարկ ըլլայ պահեստը բաշխել 290,000 ոսկւոյ հասնելուն պէս, ո՛րչափ ժամանակի մէջ ալ կազմուած ըլլայ սոյն գումար։ Եւ յետոյ, ի՞նչ տպաւորութիւն կ'ընէ հասարակութեան վրայ եթէ տարի մը 1¼ % տոկոս վճարելէն ետեւ, յաջորդ տարին նորէն 1 %ի դառնալ պէտք ըլլայ։ Շատեր կրնան կարծել թէ երկրին անտեսական և դանձային վիճակն աննպաստ փոփոխում մը կրեր է, մինչ ընդհակառակն վիճակի բարւոքման նշանակ մ'էր տարի մը 1¼ % տրուիլն։ Ինչ որ ալ ըլլայ այս մասին յառաջիկայն տրուելիք որոշումն, ընտանիներէն կ'երեւի թէ Քոնսոլիտէի տոկոսին բարձրացումն անմիջական բան մը չէ, և տակաւին շատ ջուր կը վերցնէ։

ՔԱՂՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ։—Հեռագիրն անցեալ օր ծանոյց թէ Թէհրանի անգլ. դեսպան Սըր Ֆրանք Լասէլս փեթերսպուրկի դեսպան կարգուած է։ Սըր Ֆրանք ազնուական գերդաստանէ մը սերեալ է, և 1841ին ծնեալ։ 20 տարեկան էր երբ մտաւ դիւանագիտական ծառայութեան մէջ, և քիչ ետքը Մատրիտի դեսպանատան կցորդ եղաւ։ 17 տարի ծառայեց երկրորդական պաշտօններու մէջ ի Փարիզ, Պերլին, Քոպէնհակ, Հռոմ, Ուաշինկդըն և Աթէնք, և մերթ ընդ մերթ, երբ ի բացակայութեան իւր մեծաւորաց գործակատարի պաշտօն կը վարեր, ճարտար դիւանագէտի յատկութիւններ ցոյց տուաւ։ 1878ին և 1879ին մի քանի ամիս ընդհանուր հիւպատոսի պաշտօն վարեց Եգիպտոսի մէջ, և այնքան յաջողութեամբ, որ 1879 նոյմբրին քաղաքական գործակատարի պաշտօնով Պուլկարիա ղրկուեցաւ, և մնաց մինչեւ 1886, յորժամ ի վարձ իւր ճարտար պաշտօնավարութեան, Ս. Միքայէլի և Ս. Գէորգի պատուանշանին բարձրագոյն կարգին արժանացաւ, և 1887ին Պուքրէշի դեսպան կարգեցաւ։ Հոն մնաց մինչեւ 1891 և այն ատեն Սըր Հէնրի Ֆրըմնիան Ուոլֆի յաջորդեց Թէհրանի մէջ։ Երկու տարիէ ի վեր հոն կը մնար և իւր վերոյգրեալ գրքերուն մէջ բան մը չէր կարդացուեր թէպէտ, բայց կ'երեւի թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը մեծապէս գոհ ըլլալու պատճառ ունեցեր է։ Զի դեսպանական կարգին մէջ ամենէն բարձր պաշտօնեներէն միոյն կը կոչուի, փեթերսպուրկ ղրկուելով։

—Սըր Ճէրըլա Բորդըլի տեղ Զանզիպարի և Արեւելեան Աֆրիկէի քաղաքական գործակատար կարգեցաւ Պ. Արթուր Հարտինճ, որ, Սըր Ֆրանք Լասէլսի պէս, Արեւելից մէջ երկար ժամանակ մնացած անգլ. դիւանագէտ մ'է։ Լորտ Սալիսբըրիի անձնական քարտուղարն եղած է։ Մատրիտի դեսպանատան մէջ ծառայած է. պաշտօնավարած է նաեւ Կ. Պոլսոյ և Փեթերսպուրկի դեսպանատուներուն մէջ, և 1890ին անգլ. կառավարութեան կողմէ հետեւորդ կարգուած է Զարիւչին, Հնդկաստանի մէջ Ռուսիոյ դահճապետանդին ճանրորդութեան առիթ անոր ընկերանալու համար։ Ի Դահիրէ փոխադրուելով, հոն ի բացակայութեան Լորտ Քրոմըրի կառավարած է անգլ. գործակատարութիւնն։ Եւ հիմա կարեւորագոյն պաշտօնի մը կը կոչուի. զի յայտնի է թէ Զանզիպար և բովանդակ Արեւելեան Աֆրիկէ Մեծին Բրիտանիոյ թեւարկութեան ենթարկեալ կը գտնուին, և այն երկրաց անգլ. գործակատարն էապէս այն կողմերու կառավարիչն ըսել է։ Սըր Ճէրըլա մեռնելէն առաջ կերպիւ իւիք կտակ ըրած էր որ Անգլիացիք չբաշխուին Ուկանտայի ընդարձակ երկրէն, և Լորտ Ռոզպէրի յայտնի մասին համաձայն էր անոր։ Ուկանտա եւս Պ. Արթուր Հարտինճի իշխանութեան սահմանին մէջ պիտի դտնուի։

Ի ՌՈՒՍԻԱ։ — Նէոէ Լրագրոյն տնօրէն Պ. Վլասչէսլաւ Կայտէպուրով այս օրերս ինքզինք թունաւորեց։ Քիչ առաջ անօրէն եղած էր Թերիին, յաջորդելով իւր հանգուցեալ եղբօր, որ Ավելան ծովակալին այցելութեան առթիւ Փարիզ գացող ռուս մամլոյ ներկայացուցիչներէն մին էր։ Իւր եղբօր մահը սաստիկ վիշտ պատճառած է Պ. Վլասչէսլաւի, որ ա՛լ չուզեց ապրիլ։ Ինքնասպանութեան որոշումն ի գործ դնելէ առաջ, երեկոյն անցուց ակումբին մէջ, ուր մեծկակ գումարներ շահեցաւ Թղթախաղէ։ Յետոյ իւր բնակարանը դառնալով երկարօրէն խօսակցեցաւ մտերիմի մը հետ, և ապա իւր սենեակը քաշուեցաւ, ուր քիչ ետքը ծանր բանի մը խշալը լսելով, բարեկամը ներս մտաւ և մեռած գտաւ լրագրագէտը։ Սա մեծ հարստութեան մը տէր էր, զոր իւր բարեկամին կտակած է։

Ի ՀԱԲՈՆ։— Միքասոն (Հաբոնի կայսրը) այս օրերս տօնեց իւր ամուսնութեան 25րդ տարեդարձն։ Առաջին անգամն է որ այսպիսի ամուսնական յոբելեան մը կը կատարուի Հաբոնի մէջ։ Մեծ հանդէս եղաւ այն առթիւ, ոչ միայն Աբքունեաց մէջ, այլ և հասարակութեան կողմէ, Տէրութեան ամեն կողմը։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ։— Մեծ խնդիր մը վերցաւ մէջտեղէն։ Ռայխսթաղն (ինչպէս երեւցաւ երեկի Հեռագրէն) վերջնապէս քուէարկեց առեւտրական դաշնագիրն, որ իրարու այնքան կը կը մօտեցնէ զՌուսիա և զԳերմանիա։ Նոյն օր սոյն դաշնագիր վաւերացուեցաւ նաեւ Ռուսիոյ Պետական Խորհրդէն։

ԼՈՐՏ ՌՈԶՊԷՐԻ։— Թո՛ղ ապահով է թէ Լորտ Ռոզպէրիի օրով անդլ. նաւատորմին ոյժն զգալապէս և տեւականապէս պիտի աւելնայ, և Անգլիա յապագային զերծ պիտի գտնուի ահաբեկման ենթակայ ըլլալէ պարբերաբար։

ՊԱՐՍԻԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՖԻՐՏՈՒՍԻ. — ՇԱՀՆԱՄԷԻ ՀԱՅ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բ.

Առաւօտուն երկու քաջամարտիկ ըմբիշներն իրարու կը մօտենան։ Գիրկ ընդ գիրկ, բազուկ առ բազուկ իրարու կը փաթթին։ Սոհրապ երկաթեայ բազուկներովը կը գրկէ յաղթանդամ Բիւսթէմը, գետին կը տապալէ հողաթաւալ, և ծունկն անոր կուրծքին վրայ դրած կը քաշէ դաշոյնը գլուխը կտրելու համար։ Հիներուց Հերակլէան առաջին անգամ ըլլալով իւր վրայ կը զգայ հաստաբազուկ ձեռքի մը զօրութիւնն, և անվրէպ մահուանէ ճողոպրելու համար խորամանկութեան կը դիմէ. «Ո՛վ քաջարի երիտասարդ, կ'ըսէ, դու ինձ յաղթեցիր. սակայն մեր երկրին կարգն ու սովորութիւն այդպէս չեն։ Գոտեմարտի մէջ առաջին յաղթութեամբ մը թշնամին չեն սպաններ։ Անգամ մ'ալ պէտք է կռուինք. երբ դարձեալ յաղթես, գլուխս քուկդ է»։ Քաջակորովն Սոհրապ վատահ իւր ոյժին՝ առաջարկը կրկնել չի տար և ետ կը քաշուի։ Բիւսթէմ մոռանալ գիշեր մը կ'անցունէ. կը պաղատի Աստուծոյ զօրավիգ ըլլալ իրեն և չնորհել կարողութիւն ու յաղթութիւն։

Հետեւեալ առաւօտուն գոտեմարտը կը վերսկսի անզուսպ կատաղութեամբ, լանջ ի լանջ՝ օձի նման իրարու գալարելով կը ճգնին զիրար զգետնել. այդպէս ընդերկար կ'ոգորին։ Բիւսթէմ կը յաջողի հակառակորդը գլորել, եւ զգալով թէ այն առիւծի կորիւնը չպիտի կրնայ տակը զսպել, կը քաշէ սայրասուր դաշոյնը եւ կը մխէ անոր կողը. լայն վէրքէն յորդահոս արիւնը դուրս կը պոռթկայ։ Երիտասարդ Սոհրապի կուժ-քէն խոր հառաչ մը կ'ելնէ. ինք դիւցազն Բիւսթէմի որդին ըլլալն յայտնելով, նուազեալ ձայնով մը սա սպառնալիքը կ'ընէ։ «Եթէ դու ծուկ դառնաս ջրին տակը մտնես, և կամ սեւ գիշերի պէս մռայլ խաւարին մէջ ծածկուիս, կամ եթէ օդին մէջ երկնային մարմին ըլլաս, հրկրիա երեսէն կանքի յոյսը (սէրը) բոլորովին կտրես, դարձեալ հարս ամեն տեղ իմ վրէժս քեզմէ պիտի խնդրէ, երբ տեսնէ որ իմ բարձս հողակոյտ մ'է այստեղ»։

Զայս լսելուն, Բիւսթէմ խելայեղ իւր տուած նշանը կը խնդրէ։ Որչա՜փ մեծ կ'ըլլայ իւր կսկիծն և յուսահատութիւն, երբ վիրաւորեալին թեւը մերկացնելով կը ճանչնայ մէրակը զոր թողած էր իւր սիրական Թէհմինէին։ Անէծք կը կարդայ իրեն դէմ, անէծք վայելած լոյսին դէմ և սրտառուչ բողոք մը կը բառնայ անողոք բաղդին դէմ։ Ցիրտուսի մը միայն կրնայ ճշդապէս նկարագրել քաջալանչ կուրծքի մը տակ բաբախող սրտի մը դառնակսկիծ զգացումները, նամանաւանդ տարաբախտ մօրն անհուն վիշտը։

Ահա այս հատուածն է զոր Պ. Գիւլ զգանց հայերէնի թարգմանած է տաղաչափեալ։ Թարգմանիչին պարսկերէն լեզուին մէջ ունեցած հմտութիւնն անժխտելի է. սակայն ներուի մեզ ըսել թէ իւր

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»ի (178)

ԺԻԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻՁԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՁԱՐԸ

Սակայն, մեռած էին անոնք. ոճիր մը կար, և Ժաք, պաղարեամբ մտածելով, կը զգար թէ ամենածանր ամբաստանութիւններ կային իր դէմ։

Եւ սակայն, իր խիղճին միամտութեանը մէջ, կ'ըսէր միտքէն.

—Անմեղ եմ, ուրեմն բնաւ վախնալու բան չունիմ։

Ցանկարծ գաղափար մը անցաւ ուղեղէն և սարսռացուց զինքը։

Եթէ հարցունէին իրեն թէ ի՞նչպէս անցուցած էր գիշերը, ի՞նչ պիտի պատասխանէր։

Պիտի յայտնէ՞ր գաղտնիքն անոր որ վստահութիւն ունեցած էր իր ուղղամտութեանը վրայ։

Մտածելն անգամ սրբապղծութիւն մըն էր։

—Աւիկա ծանրացում մը պիտի ըլլայ ինծի դէմ, մտածեց Ժաք, բայց ինքզինքս պաշտպանելու համար իրաւունք չունիմ դէշ գործ մը կատարելու։

Յետոյ մէկէնիմէկ անձնավստահութիւն զգալով.

—Բէ՛հ, մտածեց, Լըզիւբրներն հաղուագիւտ են։

Եւ պատին կրթնելով քնացաւ։

Պ. Վառնէյ, հարցաքննիչ դատաւորն, ինչպէս կը յիշուի, բուռն զայրոյթ մը զգացած էր երբ Տիուլիֆէի մահն և անոր դիակին անհետացումը եկած էին ապացուցանել Փարիզի Դայլերուն զօրութիւնը, որք մինչեւ այդ աստիճան կրնային առաջ երթալ։

Ուստի, երբ ընդհանուր դատախազն իրեն ուղղած էր այն յանձնարարանքն որուն համեմատ պիտի քննէր կրկին սպանութեան գործը, ամենայերմ եռանդ զգացած էր և երդում ըրած էր այս անգամ՝ ձեռքէ չվախցունել այսքան փառաւոր առիթ մը ի հանդէս ածելու բազմակողմանի յատկութիւնները որոցմով երկինք օժտած էր զինքը։

Պ. Վառնէյ շատ խորամիտ կը կարծէր ինքզինքը։

Հարցաքննութեան համար բազմաթիւ հնարքներ գտած էր։ Ընդհանրապէս, իր առաջին միջոցն էր Ականատին մէջ երկարատեւ ընկերութիւնը։ Այսօր այն աստիճան անհամբեր էր որ ետ կեցաւ այս միջոցէն։ Ժամ առաջ կուզէր չափուիլ հրէշին հետ։

Երբ Ժաք, իր խուցէն հանուելով, իր առջեւ բերուեցաւ, դատաւորը զրահուած էր։

Կէս մութ մը կը տիրէր խուցին մէջ, որուն պատուհանները կը գոցուէին հատ վարագոյրներով, նեղ ճառագայթ մը միայն թողլով, որ, ծանօթ սկզբունքներու համեմատ, ամբողջովին կը լուսաւորէր այն աթոռը ուր պիտի նստէր ամբաստանեալը։

Գալով Պ. Վառնէյի, սուերին մէջ թաղուած էր, և լրացնելու համար այդ մթին ազդեցութիւնը, կապոյտ ապակիներով և շուրջը գոցուած ակնոց մը դրած էր որ կոյրի մը երեւոյթը կուտար իրեն։ Յետոյ, սեղանին վրայ, որ կախուչ չուխայով պատած էր, թուղթերու, պաշտօնաթուղթերու, սուուբարթղթերու կոյտեր կային։

Իր ամբոցներուն ետեւը կծկուած, դատաւորն իր զէնքերը կը շիակէր։

Պ. Վառնէյ նիհար, ջղային և բիրտ մարդ մըն էր։ Դատարանին մէջ դանակի շեղբը կը կոչէին զայն։ Միայն թէ անգաղաթարները կը պատասխանէին.

—Շեղբ մը որ խարտոց եղած է։

Ժաք ներս մտաւ։

Այս մթութիւնը զարմացուց զինքը։ Եւ քանի մը վայրկեանի պէտք ունեցաւ ուր գտնուիլն հասկնալու համար։ Նշմարեց նիհար մարդը, և իր առաջին տպաւորութիւնը տաժանագին եղաւ. պատրաստ էր կռուելու։ Դիշերը, այնքան երկար և այնքան յուզուած, քիչ մը հանդարտութիւն տուած էր սակայն իրեն։

Յետոյ, սա գաղափարը, նախ տարտամ, անմեղ մը դատապարտելու անկարելիութիւնը, համակած էր զինքը, և վստահութիւն տուած էր իրեն։

Որոշած էր խօսիլ, վիճաբանիլ, ոտն առ ոտն պաշտպանել ինքզինքը։

Այդ նիհար, անկիւնաւոր մարդը, պատին վրայ ստուերակուռելով, անշօշափելի երեւցաւ իրեն։

Անկիւն մը, անտեսանելի, քարտուղարը կար, քարէ սփինքսի մը պէս անշարժ։

Ուրիշ ո՛և է պարագայի մը մէջ, այդ կատակերգական երեւոյթն անօգուտ պիտի ըլլար. բայց այդ խուցին մէջ մտնողը երբ գիտնար որ իրեն համար մահու և կենաց խնդիր մը պիտի յուզուէր հոն, տեսակէտը բոլորովին կը փոխուէր։

Կը թուէր իրեն թէ գերեզման մը կը մտնէ։ Եւ կը սարսռար, իբր թէ սառոյցէ վերարկու մը ինկած ըլլար իր ուսերուն վրայ։

Ժաք լսեց զրան գոցուիլը։

Նշանակուած տեղը նստած էր։ Ճառագայթը կը լուսաւորէր իր տժգոյն դէմքը, իր ճերմակ ճակատը, որուն վրայ մազերը կ'իյնային սաթի սեւութեամբ։

Այդ դիրքին մէջ իր հօր Ժաք աբ Քոսթելի կենդանի պատկերն էր։ Ճիշդ վշտի այն արտայայտութիւնն որ կը լուսաւորէր մարտիրոսին դիմագծերը, երբ, իր խօսքին հնազանդելու համար, եկած էր մեռնիլ Թուլօնի մէջ, Նաւարանի հրապարակին վրայ։

Պ. Վառնէյ փաղաքշանք զգաց։

Իր ամբաստանեալն իրօք շատ աղէկ էր։ Աւսաիկ մարդասպան մը որ պատիւ կը բերէր իր դատաւորին։

Դատաւորը յարձակման բոլորովին մասնաւոր դրութիւն մը հնարեց, հիմնուած, ինչպէս պիտի տեսնուի, Ժաքի կեանքին մէկ քննութեանը վրայ, որուն զոհած էր խղճաւիտ գատաւորն իր ամբողջ գիշերը։

—Ինչո՞ւ ինքզինքդդ Շէռլիւ կոմս կ'անուանէք, հարցուց մէկէնիմէկ, իբր թէ այս հարցում շարունակութիւնն եղած ըլլար բաւական ատենէ ի վեր սկսուած հարցաքննութեան մը։

Ժաք սարսռաց։ Իր ընկերային վիճակին վրայ սովորական հարցումներու կը սպասէր։ Խիղճի վրայ յարձակելու այս եղանակը խռովեց զինքը։

—Ատիկա իմ անունս է, պատասխանեց չոր ձայնով։

—Այո, ինչպէս իմ թաշկինակս՝ առնողինը։ Սիրելի պարոնս, կը խրատեմ ձեզ որ նրբամտութիւն չծախէք ինծի։ Դուք շատ ուշ Շէռլիւ կոմս եղաք ամենադէշ տեսակէն աւազակի մը ձեռքով որ Մանքալ կամ ուրիշ անուն մը ունի։ Շէռլիւ կոմսը ցոփակեաց մըն է որ ձեզ ծախած ըլլալու է իր անունը՝ չեմ գիտեր ինչ գումարի մը կամ ամօթալալտ հաճոյականութեան մը փոխարէն...

Ինչպէս կը տեսնուի, բիրտ կերպով կը սկսէր։

Ժաք եղած կայնած էր, կապարագոյն, զայրագին։

—Պարոն, ըսաւ, մինչեւ որ իմ յանցաւոր ըլլալս չապացուցանէք, չեմ կարծեր որ իրաւունք ունենաք զիս նախատելու։

—Լա՛ւ, ըսաւ դատաւորը, կը բարկանայ, ուրեմն ինքզինքը կը մտնէ...

«Արդարութիւնը չի նախատեր, պարոն, ըսաւ ցուրտ ձայնով։ Կ'ամբաստանէ, ինչ որ տարբեր բան է. կը հրաւիրեմ ձեզ որ չմոռնաք ասիկա։ Ձեմ կարծեր որ այդ անունը գործածելու իրաւունք ունենաք, կ'ըսեմ ձեզ։ Գիտեմ թէ այդ Մանքալը միջնորդն եղած է այդ ճանչնութեան, որ հետեւապէս աւելի կասկածելի է ինձ։ Ապացուցէք թէ այդ Մանքալը բնաւ դեր չունեցաւ, ապացուցէք թէ դուք իրօք Շէռլիւ կոմսին զաւակն էք...

Ժաք կը զսպէր ինքզինքը։

—Պարոն, ըսաւ դողդողար ձայնով մը, անկեղծօրէն պիտի բացատրեմ ձեզ թէ ի՞նչպէս եղաւ այդ գործը։ Կերեւայ թէ ես խեղճ կնոջ մը զաւակն եմ...

—Ճանչցած էք ձեր մայրը, հարցուց Պ. Վառնէյ, որ վայրկեան մը դադար ձգել չէր ուզեր։

—Ոչ, պարոն։

—Ո՞վ ըսաւ ձեզ թէ այդ խեղճ կնոջ զաւակն էք...

—Իր հայրը, որ զիս մեծցուց...

—Եւ որուն անո՞ւնն էր...

—Ժան մօրեղբայր։

—Ժան ո՞վ, Ժան ի՞նչ։

—Ուրիշ անուն մը ունենալը չեմ գիտեր։

Պ. Վառնէյ իր թուղթերուն մէջէն հատ մը առաւ։

«—Վաճառանոցի մէկ գիներեան, Կոնոնշ Արջի մէջ, կարդաց բարձր ձայնով, կը հաւաքուէին Փարիզի Դայլերը, որոց պետը երբեմն ձեռնարկու կը հռչակէր ինքզինքը և Ժան մօրեղբայր անունը կը կրէր։»

(Շարունակելի)

գործածած լեզուն դիւցազներգական ըլլալէ շատ հեռի է։ Տափակ ասացուածներով լի այդ թարգմանութիւն չէ կրցած ընթերցին գեղեցկութեան գրգռմն իւրացնելի մի բան, շատ վար է այն վեմ բացատրութիւններէն որք ընթերցին միակ յատկանիշն են։

Մինչ քերթողն իւր բանաստեղծական ուխտնոյն ու բեղուն երեւակայութեան թեւերովն ամպաչու արծիւի մը նման կը սլանայ և երկնից բարձրագոյն ոլորտներուն մէջ հոլաթեւ կը սաւառնի, թարգմանիչն անհամաչափ քայլերով հեւ ի հեւ անոր ետեւէն կ'ընթանայ, այլ ի զ'ուր։ Քանդատ մը արդէն իրաւամբ ըսաւ որ Ֆիրտուսի եթէ գերեզմանէն ելնէր, առաջին բողոքողն ինք պիտի ըլլար ըսելով թէ դուն իմ դիւցազներս սպաններ ես։ Այսպիսի դիւցազներգական բանաստեղծութիւններ եթէ ճարտար գրչաս մը գրաբարի թարգմանուին, այն ատեն իրենց բոլոր խկատիպ գեղն ու հրապոյրը կրնան պահել։ Արդարեւ, եթէ Բազրատունի մը թարգմանէր Շահնամէն, մատենագրական ի՞նչպիսի հրաշակերտ մը կ'ունենայինք։ Գուցէ մեր մէջ այլ եւս ա՛չ ոք պիտի կարենայ հասնիլ այն բարձրութեան ուր փառապանծ կը հանդչին երկու հայ հանճարներն, որք օտար գրականութեան ընտիր գանձերը նոյնութեամբ մեզ փոխադրած են։

Սոյն թարգմանութեան մէջ ճոխ յանգ, լեզուի ներգաշնակութիւն փնտռել աւելորդ յոգնութիւն պիտի ըլլար։ Ահա նմոյշ մը Բաշխ ձիուն նկարագրութենէն. «Հէնց որ քարին չփէր սմակն, ոնց հրան կամ չախմախ—Զըխչըխկալով կայծ ու կրակիճ դէն թռչէր մի փարախ։» Ցաճախ ուրեք «հպնուեց, պատրաստուեց» դիմաւոր բայերով, և «տղայից, դաշտից»ի պէս հոլովներով կը յանգին տողերը։ Մանաւանդ ոց, էց, ոցներու անախորժ կուտակումները ականջը կը վիրաւորեն. ինչպէս, «Հեծեց հոգվից կորքուած քշուած փուշն անձրեւի ուղեցոյց.» ուրիշ. «Ողջի երես կոծից կապած, շորը՝ գոյժից պատառած։ «Բօթից՝ բոլոր գլուխ հոգած, սուգից՝ սեւով թուխ թխպած։» և ասոնց պէս շատեր։ Սակայն թարգմանիչը միշտ ջանացիր եղած է բնագրէն չհեռանալ, և եթէ փոքրիկ շեղումներ կան, անոնք ալ անուշա վանկերուն և յանկերուն համար տեղի ունեցած են։ Լատ խ լաւ կ'ըլլար արձակ թարգմանել, սրով թարգմանիչը տաղաչափութեան անձուկ վանդակին մէջ չփակուելով՝ աւելի հարազատ թարգմանութիւն մը կ'ընէր և աւելի գործնական ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլար Շահնամէն վերծանել ուզողներուն։ Այսու ամենայնիւ, մեծարգոյ թարգմանչին տարած աշխատութիւնը շնորհակալեաց արժանի է։ Գիրքն ալ իւր պարունակութեամբ մանաւանդ յանձնարարելի է ամեն ատենոց որք արեւելեան հին ազգի մը մատենագրութեան վրայ գաղափար մ'ունենալ կ'ուզեն։ Կը մաղթենք որ թարգմանիչը միւս հատորն ի լոյս ընծայէ շուտով, ինչպէս խոստացած է։ ՕՇԱՆ ԽՆՏԱՄԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պիէֆիկի Առաջնորդ Դեր· Մովսէս վարդապետ Կէօմրիւկճեան երեք ամսոյ չափ պտոյտ մը կատարելով իւր թեմի գիւղերուն մէջ, թաղական խորհուրդներն կազմակերպեր և վիճակային գործերը կարգադրեր է՝ իւրաքանչիւր գիւղի մէջ երկու—երեք շաբաթ մնալով։ Տ· Մովսէս վարդապետ այժմ Պիէֆիկի դարձած է և ի մօտոյ Պրուսա պիտի երթայ իւր հիւանդութիւնը դարմանելու համար, ուսկից մայրաքաղաքս գալով իւր կատարած գործերու տեղեկագիրը պիտի մատուցանէ Ազգ· Պատրիարքարանի։

Կը լսենք թէ Բերայի ազգայինք խնդրագրով մը Ամեն. Ս· Պատրիարք Հօր դիմելով պիտի խնդրեն որ Դեր· Բարթուղիմէոս Սրբազան քարոզիչ կարգուի Բերայի Ս· Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ։

Թիֆլիսի Թերթերէն.

Ս· Հայրապետը կոնդակով պատուիրում է Սինոդին շուտ ընդ փոյթ կատարել օրագրով հետեւեալները։

Ղեւոնդ վարդապետին նշանակել Նուխու յաջորդ, իսկ Նուխու նախկին յաջորդ Յովսէփ վարդապետին՝ Թելեթի վանքի վանահայր։

Մակար վարդ· Բարխուդարեանին նշանակել Շամախու կոնսիստորիայի նախագահ և քարոզիչ նոյն թեմում։

Եվրեմ աբեղային (Սսի միաբան), որ Հայրապետի օծումից մինչեւ այսօր Ս· Էջմիածնումն էր, նշանակել Սաղանի վանքի միաբան։

Աբրահամ աբեղային (Աղթամարի միաբան) նշանակել Խոր-Վիրապի միաբան։

Սաղանի վանքի վանահօրը պատուիրում է գնալ Երնջակու վանքի միաբանակցութիւն, ուր պիտի գնայ նաև Ղլտճեան Արսէն աբեղան։ Վերջինս մասին այլ բան պիտի անօրինուէր և այդ մասին արդէն մանաւոր մարդիկ գիտէին, այդ այն է որ՝ Ղլտճեանը պիտի նշանակուէր Հաւիճոյ վանքի միաբան, բայց իւր բարեկամներն այդ լսելով՝ օր առաջ հեռագրում են նրան և Ախալցխայից յետ կանչում։ Իսկ այժմ էլ Հայրապետը նշանակել է նրան անյապաղ գնալ Երնջակի վանքը։

—Այս օրերս լսուեցաւ, որ Աբաբաթ ամնագրի նորակազմ խմբագրութիւնը լուծուած է։ Ինչպէս գրում են Ս· Էջմիածնից, լուծուելու պատճառ եղած են այն անդամները, որոնք առաջին համարի համար էլ հաղիւ կարողացան մի երկու յօդուած պատրաստել, այն էլ կամ պատահական կամ թարգմանական։ Հրաժարուող և լուծման պատճառ եղող անդամը պնդում էր, թէ չի կարող նշանակուած եպիսկոպոս քննիչին ստորագրուիլ, որովհետեւ նա համալսարանական չէ։

—Ահա մի շաբաթ է, որ Ալէքսանդրապոլի թեմական առաջնորդի փոխանորդ հայր Կիւրեղ Վ· Սրապեանն այստեղ է։ Արժ· հայրն Երեւանից եկել է անցեալ տարուանից մնացած հոգեւոր գործերը քննելու։ Ուրախալի է, որ Ս· Հայրապետը մի անաչառ քննիչ ուղարկեց տեղիս վերջին դէպքերի մասին կանոնաւոր քննութիւն անելու։ Մի երկու քահանաներ, որոնք յանդգնել են չլսել մեծի հրամանը, պատժուեցան անորոշ ժամանակով, Հայր սուրբը դեռ գուցէ մի երկու շաբաթ մնայ այստեղ։ Շատ դեղեցիկ ժողովրդական լեզուով մի երկու անգամ քարոզ խօսեց հայր թեմակալը։ Թերեւս բախտ կունենանք մինչեւ գնալը դարձեալ լսելու հայր սուրբի քարոզները։

—Թիֆլիսի հայոց կոնսիստորիան նահանգական դատարանին խնդիր էր տուել պահանջելով, որ Ս· Էջմիածնապատկան հողերի և շինութիւնների զանազան կապալառուներից առնուի կապալագրումը (մօտ 30,000 ր·), որ նրանք մինչեւ այժմ չեն վճարել։ Որովհետեւ կոնսիստորիան կառավարչական հաստատութիւն է և նրա ներկայացրած թղթերն անվիճելի են ճանաչուած, ուստի նահանգական դատարանը կոնսիստորիայի վերոյիշեալ խնդիրը դատական կանոններին ենթարկուող խնդիր չհամարելով, առաջարկել է դիմել ոստիկանական վարչութեանը պահանջելիք գումարները նրա միջոցով առնելու։ Տեղական թերթերի ասելով, արդէն դիմուած է Թիֆլիսի ոստիկանապետին։

ՊԱՏԿԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԴՊԱՍՆՈՒԹԵԱՆ

Հրատարակեցաւ զորձոյս Դ· մասն հետեւեալ բովանդակութեամբ,

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ· — Յ· ԴՈՒՐԳԻՆ

Համառօտ պատ. հայ մատենագրութեան

Ա· ԺԱՄԱՆԱԿ· Գողթան երգք

Բ· ԺԱՄԱՆԱԿ· Մուտք· — Ս· Սահակ Պարթեւ· — Ս· Մեսրոպ Մաշթոց· — Դիւտ Հայ արվարեստաց·—Երեց թարգմանիչք·— Ոսկեդար· — Դարձք Երեց թարգմանչաց·

Գին 100 փարա

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով կեդրոնատեղի Պաղատլեան գրատուն Կ· Պոլիս Սուլթան Համամ 14։ 2—2

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅ ԼԵԶՈՒԻ

Աշխատակցութեամբ

Տ· ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Ա· ՔԱՇԱՆԱՅԻ ՀԻՒՆՔԵԱՐՊԷՏԵՆԵԱՆ

Ծերունազարդ եւ բազմահմուտ Տ· Հիւնքեարպէտենեան հօր սոյն պատուական երկասիրութիւնը, պակեալ «Մանակ Մեսրոպեան» մրցանակով, լոյս տեսած է մաքուր տպագրութեամբ եւ 400 մեծադիր էջերէ բաղկացեալ։

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆը, արդիւնք լեզուաբանական (Linguistique) խորին հմտութեան ու երեսնամեայ համբերատար վաստակոց կուգայ հայ զրականեան մէջ մեծ ու կարեւոր պակաս մը լնուլ, լուսաբանելով հայ լեզուէ բազմաթիւ բառեր՝ ըստ ծագման եւ կազմութեան բոլոր լեզուաց՝ Պարսկին եւ Յոյնին՝ որով ո՛չ միայն կարեւոր ծառայութիւն մը կը մատուցանէ մեր ջնջոյ լեզուի ուսումնասիրութեան, այլ եւ առիթ կ'ընծայէ հայ լեզուագէտներու հետազօտութեանց։

Կը վաճառի ի գին կէս Օմ· ոսկւոյ

Կեդրոնատեղին է, Կ· Պոլիս, «Կեդրոնական գրատուն» Զաքարիայեան թիւ 59, եւ ի Բերա, Թիւնէլի դիմաց «Վաֆիատէս»ի գրատունը։

983 3—20

ՀԻՆԳՐԻՆ ՀՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՆԵՐ։— Ֆէրիգութեան ատենի տրուեցաւ Դ· զօրաբանակի կեդրոնին զինուորական ատենին նախագահ Միրլիվա Համտի փաշայի, որ նոյն զօրաբանակի 33րդ զօրաբաժնին հրամանատար կարգուեցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄ։— Ճարտնի կայսեր հօրեղբօրորդին Եօրօհիթօ Քօմացու իշխանն երէկ, հինգշաբթի, մայրաքաղաքս մեկնելուն առթիւ Եըլտըզի կայս· պալատը գնաց և Վեհ· Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունենալով, իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։ Ներկայ էին նաև Բարձ· Մեծ-Եպարքոսն, Արտաքին գործոց Վեսիր· նախարարն և պալատական պաշտօնատարք։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ։—(Պաշտօնական Զեկոյցում)։ Մարտ 2ի շաբաթշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ մարտ 3ի հինգշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերաէ մահացու 4ական դէպք պատահած է՝ ի Թօփխանէ՝ քարափի գործաւորներէն Մէվլուտ Պէքիր։

Ի Բ· ԴՈՒՌՆ։—Ռումանական դեսպան Պ· Միհիլիէօ երէկ Բ· Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վեսիր· նախարարին և Վեսիր· խորհրդականին հետ։

ԿԱՐՆՈՑ նորընտիր կուսակալ Հագգը փաշա շաբաթշաբթի օր իւր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՐ։—Եաֆա-Երուսաղէմի երկաթուղւոյն ընկերութիւնը, որուն արտօնութիւնը տրուած էր Պ· Նալֆնի, 1891ին հրապարակ հանած տասը միլիոն պարտաթղթերուն տարեվճարը կատարելու անկարելութեան մէջ կը գտնուի։ Հետեւապէս ընկերութիւնը յանձներ է իր հաշուեկշիռն ու դատական հաշուեյարգարութիւն մը խնդրեր է։ Այս ձեռնարկութիւն չտիւն աւելի արժեցուցուած է անշուշտ, բայց կարելի չէ որ Երուսաղէմի և Եաֆայի միջեւ երկաթուղի մը խնայողաբար շահագործելով, իր ծախքը չհանէ։ Շատ հաւանական է որ ուրիշ ձեռքերու անցնի սոյն ընկերութիւնը։

— Սելանիկ-Մանասթիրի երկաթուղւոյն ընկերութիւնը հրապարակ հանած է 60 միլիոն ֆրանքի պարտաթուղթ 3 առ հարիւր տոկոսաբեր, որք ստորագրուած են ի Փարիզ։ Ընկերութիւնը երկար ծանօթագրութիւն մը կը հրատարակէ այս մասին, ցուցնելով թէ շինութիւններն յանձնուած են յոյժ կարող ընկերութեան մը, թէ գիծը վարձուած է արեւելեան երկաթուղիներու ընկերութեան, թէ արդէն բացուած մասը գոհացուցիչ հասոյթներ կուտայ և թէ կառավարական երաշխաւորութիւնը լիապէս ապահովուած է տասանորդական տուրքերով։

—Գասպարի երկաթուղւոյն բաժնետէրերը ապրիլին սկիզբը հրաւիրուած են ընդհանուր ժողով գումարելու, վերջնապէս որոշում տալու համար օսմ· կայս· պանքային կողմէ ներկայացուած առաջարկին վրայ։

ՍՈՒՐԲԻ ՀԻՄԱՑՈՒՆ։—Կայս· Իրատէ մը հրամայած է որ Սուրբի Հիմայունը Սէյխ-ուլ-շոգենաւով Հիճազ փոխադրուի։

ՃԱՌՈՆՑԻ Քօմացու իշխանն երէկ իրիկուն իւր հետեւողաց հետ մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։ Քօմացու իշխանը շնորհակալութիւն յայտնեց իր հիւրնկալ՝ Ահմետ Այի փաշայ՝ Վեհ· Սուլթանի կողմէ իրեն նկատմամբ եղած հիւրասիրութեանց և ընդունելութեանց համար։ Իշխանը Պելկրատ ուղեւորեցաւ։

ՊԱՏԺԱԿԱՆ Օրինաց նկատմամբ ինչ ինչ բարեփոխութիւններ ի գործ դնելու համար կազմեալ յանձնաժողովն այդ մասին իւր քննութիւններն աւարտելով՝ այժմ սկսած է Պատժական Դատաւարութեան Օրինաց բարեփոխութեանն զբաղիլ։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ։ — Վաճառական Թանաչաքի էֆէնտի աղերսագրով մը արտօնութիւն խնդրած է Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութենէն գործարան մը հաստատել՝ չամիչէ օշարակ պատրաստելու համար։ Թանաչաքի էֆէնտի նկատելով որ այդ կարգի գործարանի մը հաստատութիւնը բաւական ծախուց կը կարօտի, նկատելով որ ամեն տեսակ հէշ-ներու պատրաստութեան համար հիմա շաբար կը գործածուի, որով այդ կարգի մէկ քանի գործարանաց հաստատումը միաս պիտի պատճառէ, և նկատելով որ մինչեւ տասը տարի կարելի է որ չամիչի օշարակի սպառումն ընդհանրանայ, խնդրած է որ մինչեւ տասը տարի ուրիշ գործարանի մը հաստատման արտօնութիւն չտրուի, սակայն Նախարարութիւնն այդ աղերսագիրն ընդունելի չէ դատած։ Խնդրարկուն Բարձ· Մեծ-Եպարքոսին դիմեր և այդ գործարանի ընծայելիք օգուտները թուելով, խնդրեր է իր աղերսագիրը Պետական Խորհրդոյ յանձնել։ Ն· Բարձրութիւն ևս ըստ այնմ աղերսագիրը յանձնած է Պետական Խորհրդոյ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Ֆիլիբ Բըրրի չորեքշաբթի գիշեր հայկերոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ գըտնուեցան Սըր Էտկար Վինսընդ և իր կինը, Պոստարի կոմսն ու կոմսուհին, Պ· Վինսընդ Բայլարտ, Սըր Արմիւր Նիքոլսն և իր կինը, Պ· Պ· Եունկ, Մաքս Միուլէր, Զերմնայտ գնգապետն ու Քոլոնէլ Հարիւրապետը։

ՊՐՈՒՍԱՅ նահանգին մէջ եղմտական ներկայ տարիէն սկսեալ ի գործ պիտի դրուի անասնոց առողջապահութեան քննութեանը համար պատրաստուած կանոնագիրը, որուն գործադրութեանը եղանակին համար պատրաստուած հրահանգը վաւերացած է կայս· Իրատէով։ Առ այդ հարկ եղած ծախուց եղմտացոյցն ալ պատրաստուած ըլլալով, Բ· Դրան մատուցուած եւ անտի յանձնուած է Պետական Խորհրդոյ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ անդամներէն Անտրէա Քուբաս էֆէնտի՝ կայս Իրատէով՝ արտօնութիւն ստացած է երեք ամսուան համար Պերութ երթալ՝ իւր անձը դարմանելու։

ՆԱՒԱՑԻՆ հիւանդանոցին բժշկապետ Հիւսնի փաշայի որդին Տօքթ· Համիտ պէյ և նոյն հիւանդանոցի բժիշկներէն Հագգը Շինասի պէյ՝ կայս· Իրատէի մը համաձայն, Գերմանիա պիտի երթան իրենց ուսումը կատարելագործելու համար։

Կ· ՊՈԼՍՈՅ Արուեստանդէսին կառուցուելիք տեղւոյն վրայ՝ Շէյխի Իդգէհ Փաշա Զիհնթիկի՝ հիմնարկէքի նախնական գործողութիւնք սկսած են։

ՀԷՐԷՔԷՅի կայս· գործարանին մէջ պատրաստուած կերպասները պիտի վաճառուին ի Պոլիս Հավիտէյ Ճատտէսի նորակառոյց խանութի մը մէջ, որ կայս· անձնական Գանձուն սեպականութիւնն է։

ՋՐՀԱՆԿԻՐ ՁՕՐՔԵՐ։— Կայս· Իրատէի մը համաձայն, Սպարապետի Դրան, Ծովային նախարարութեան և Թնդանօթարանի վերատեսչութեան կողմէ բազմաթիւ կառքեր յատկացուած են ջրհանկիր զօրաց համար, որպէս զի առանց յոգնելու կարենան հրդեհի վայրերը փութալ։

ԱՅՎԱԼԸՔԻ մէջ Անաղնօսթի անուն մարդը լեռը տանող աւազակներէ մին՝ Սօքօ Բանայօթ Քէմէր գաւառակին մէջ, ձերբակալուեր է։

ԲԱԶԱՐՔԻՕՅ գիւղախումբին մէջ (Պրուսա) Քունտուրաճը Թորոսօղլը Սեղրաք անուն մարդ մը գինով վիճակի մէջ ինքզինքը ծանրապէս վիրաւորեր է, կուրծքը դաշոյն մը մխելով։

ՍՂԵՐՏԻ նախորդ կառավարիչ Մուսթաֆա Բէֆզը փաշա մայրաքաղաքս եկած է։

ԱՆՏԱՒԱՑ, հանքաց և երկրագործութեան նախարարութեան երկրագործական մասնագիտաց ժողովէն Զաքարիա էֆէնտի Իպլիր զրկուած է, որպէսզի համար այն տեղն, ուր երկրագործական տիպար-աքարակ մը պիտի հաստատուի։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնը գրած է Քալիքրատիի, Թուզլաի և Շիլէի մաքրանոցներու քննիչներուն՝ մայրաքաղաքս վերադառնալ, որովհետեւ իրենց պաշտօնն աւարտած է։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ կայսեր զինակիրներէն Օկիւսթ Լօպքօվիչ իշխանն, որ մէկ քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ իրիկուն Վիէննա ուղեւորեցաւ աբեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ԳՕՆԵԱՅ հանքերու երկրաչափ կարգուած է, Սեբաստիոյ հանքերու երկրաչափ Հասան Թահսին էֆէնտի։

ԽԱՐԲԵՐԴԻՈՅ ոստիկանապետ կարգուած է Սկիւտարի ոստիկաններէն Մէհմէտ էֆէնտի։

ՄԱՒՍՈՒՄԻի 2 թիւ շոգենաւն երէկ առաւօտ Մալթէբէէն կամուրջ գալուն, Մօտաի առվնւ մեքենայի խանդարում մը ունենալով ստիպուեցաւ կենալ։ Այրբն շոգենաւը օգնութեան փութալով 2 թիւին մէջ գտնուած ուղեւորներն առաւ և կամուրջ տարաւ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանին մետրապոլիտներու ժողովոյ առաջին քարտուղար Քիրիլօս էֆէնտի երէկ Ֆիլիպէ գնաց, քննելու համար քաղաքին շրջակայքը գըտնուած վանքի մը միաբանութեան կողմէ վանուց մատակարարին դէմ եղած բողոքները։

ԿՐԷՏԷի մէջ փեսրուար 15ին սաստիկ փոթորիկ մը ծագելով մէկ քանի նաւեր ընկղմեր են, սակայն մարդու կորուստ չէ պատահած։

ՔԷՕԹԱՀԷԱի նորընտիր կառավարիչ Ֆուատ փաշա իւր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ՊԷՐՈՒԹի քարանթինային քննիչ Տօքթ· Լուիճինօ հանգստեան կոչուած է՝ որոշմամբ Առողջապահական ժողովոյ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երեք տարուան բանտարկութեան դատապարտեց Եորկի անուն մարդ մը որ Տանիլ անուն անձին մէկ աչքը վիրաւորելով կուրցուցած էր։

ՀՈԼԱՆԴԱԿԱՆ նախորդ դեսպան Պ· Վան Թէթս վաղը պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆի անգլիական նաւատորմէն չրջուն մարտանաւ մը Միտիլիէն Իզմիր ժամաներ է, որով նոյն նաւահանգիստը գտնուող անգլիական մարտանաւերու թիւը եօթնի հասած է։

ՏՐԱԳԻԶՈՆի չրջակայ մէկ գիւղին մէջ աունէ մը հրդեհ ծագելով երկու տղաքներ՝ մէն 12 և միւսը 5 տարեկան, բոցերուն մէջ մնալով այրեր են։

ԻԶՄԻՐԻ Բանթալէօն անուն շոգենաւային ընկերութեան լուծուելուն նկատմամբ չրջած զրոյցները կը հերքուին։

ՄԱՐՄԱՐԱ կղզիէն կը գրեն թէ Մալթայէն եկող անգլիական շոգենաւ մը՝ 1139 տակառաչափ տարողութեամբ՝ օդերու գէշութեան պատճառաւ ցամաք իսկեր է, սակայն մարդու կորուստ չէ պատահեր։

ՈՃԻՐ։—Շիլէի չրջակայքը արօտի մէջ հետեւեալ ոճիրը գործուած է։ Հալիմ եւ Եուսուֆ անուն երկու հովիւներ անցեալ օր բանակռիւի մը սկսեր են, որ սպանութեամբ վերջացեր է։ Եուսուֆ, որ 19 տարեկան է, բէվոլվէր մը պարկեր եւ գնդակը Հալիմի փորէն մտնելով ետեւ կողմէն դուրս ելեր է։ Ոճրագործը փախած է։ Ոստիկանութիւնն խմանալով վիրաւորեալը թէև հիւանդանոց փոխադրած է, սակայն Հալիմ երէկ մեռեր է իւր առած վէրքէն։ Եուսուֆ տակաւին ձերբակալուած չէ։

—Այվազ Իսմայիլ անուն մարդ մը իր կինն ու աղջիկը սպաննելէ յետոյ մայրաքաղաքս եկած եւ իր ոճիրը ծածկելու համար ոստիկան-զինուոր զրուած է, սակայն յետոյ իր գործած ոճիրն երեւան ելնելով, ձերբակալուած ու յանձնուած է դատական պաշտօնէից։

ՍԻԿՍՈՒԻ ԸՆՏԻՐ ԹՈՒՂԹ

Մեկնիկանութիւն Ազգ· Ս· Փ· Հէ-անդանոցի

Հոգաբարձութիւնս հրապարակ հանեց նպաստ Ազգ· Հիւանդանոցի, սիկսի ընտիր թուղթեր, որոյմէ տարակոյս չկայ բնաւ որ ամենէն գժուարահաճ ծխողներն իսկ գոհ պիտի լինին, իրենց գլանիկի ծուխովն ևեթ 8—900 պատսպարելոց օգնելու գոհունակութիւն եւս վայելելով։

Դժուար է գտնել ակէց զատ միջոց մը որով մարդ թէ օգնէ և թէ մանաւանդ օգտուի, նիւթապէս և ֆիզիքապէս, վասնզի Ազգ· Հիւանդանոցի սեփական սիկսի թուղթը բացարձակապէս

Լաւագոյն թուղթն է

Աժանագոյն թուղթն է

Օգտակարագոյն թուղթն է

Կը գտնուի ամէն գլխաւոր ծխավաճառաց քով։ Ամէն տուփն և ամէն պրակ Հոգաբարձութեան կնիքը կը կրէ։ (ԿՆԻՔ)

ՏՈՔԹԷՕՌ Ե. ՄԱՍԻՍ

ԲԵՐԱ, ՇԻՇԼԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 21

(Ծանոթ գրեղարանին մօտ)

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն վերջը ժամ 7էն 10· չորեքշաբթի օրերը ձրի։ Ներքին ամէն հիւանդութիւններէ զատ մասնաւորապէս կը դարմանէ ստամոքսի, աղիքներու և ծնդամիզական գործարանաց հիւանդութիւններն։ 928 14—26

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 Մարտ·—Երեսփ· ժողովոյ մէջ, Ուղերէի վիճաբանութեան առթիւ, Պ· Լապուշէր առաջարկեց որ «Խորհրդարանի անդամ չընտրուած անձինք այլ եւս պէտք չէ որ իրաւունք ունենան արգիլելու ծրագրերու ընդունելութիւնն, և թէ ժամանակ եկած է որ նախարարութիւնն իրագործէ այս բարենորոգումն։» Սըր Ուիլիըմ Հարքորդ հակառակ խօսեցաւ, յայտարարելով թէ կառավարութեան պէտք է թողուլ այսքան կարեւոր խնդրոյ մը լուծումը։ Բայց Պ· Լապուշէրի առաջարկն 145ի դէմ 147 քուէով ընդունուեցաւ, Իռլանդացիներու և Արմատականներու ջերմագին ծափահարութեանց մէջ տեղ։ Ժողովն յաջորդ նստին մէջ քննեց ուղերձը՝ Պ· Լապուշէրի առաջարկին հետ մէկ տեղ։ Նախարարութեան առաջարկութեամբ, նոր Ուղերձ մ'ընդունեց, որով պարզապէս Ժողովոյ շնորհակալիքը կը յայտնէ Գահաճառին համար։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Կ· Պոլսոյ սերբ դեսպան Վէլիմիրովիչ գնդապետ պաշտօնակ եղաւ։

ՍՈՖԻԱ.— Իշխանուհին ճահճատենդէ բռնուած է։ Իշխանը ներում շնորհեց Թըռնովայի մետրապոլիտին։

ՀՌՈՄ.— Ի Կրոսէդօ յուղարկաւորութեան մը պահուն գերեզմանատան մը պատը փլաւ եւ շատ մարդիկ տակը մնացին։ Ցարդ գտնուած են 5 մեռեալք եւ 35 վիրաւորեալք, որոյմէ ոմանք ծանրապէս։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռայխսթակը մերժեց Պէկաս արձանագործին ծանօթ ծրագիրը Վիլհելմ Ա· Կայսեր արձանին շինութեան համար։ Միայն ձիաւոր արձանն ընդունուած է։

Հայկական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 4 Մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՐՈՒՈՅ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 ½
3 » Փարիզի »	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ զոց. [Միաց. Դ· Սէրի]	26 01
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	26 02 ½
Կէս օրին »	26 02 ½
Թահվիլաթը Օսմանլիէ երէկ երեկոյ	— —
» » ժամ 3ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹԼԹՈՒՈՅ

Փոխառութիւն Ա· Սէրի	57 75
» Բ· »	35 75
» Գ· »	27 20

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՔ

Օսմէնէթ ծէնէրալ	Ռնգլ· Լր·	— —
Քրէտի ծէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Քոնս	» »	3 05
Օսմ· Շանժ է վալէօր	» »	4 10
Ռէժի	Օսմ· Ոսկի	19 33
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ·Ապահովագր· Ընկ	» »	310
Բուսմէլիի երկաթուղի	Ֆր·	107 50
Բաժնեթուղթ Լաւրիօմը		39

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	ՊԶ2·	100
20 ֆրանքնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 15
Մաքք [Գերմանական ոսկի]	»	107 10
Ռուբլի	»	90
Քրիմից	»	51 15
Իուպլ Պոնտրամ	»	8 52
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	»	198 04
Մանր արծաթ	»	103
Մէճիտիէ	»	97
Թասֆիյէ	»	5
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 15 Մարտ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 45
» » Նոր 3 %	106 17
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ·	23 67
Օսմ· մաքս· արժեթուղթ	300 62
Բրլիօրիթէ Թիւրք (1890)	468
Օսմանեան երկաթուղի	108
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	450
Պանք Օթօման	626 56
Քրէտի Լիոնէ	787 50
Իտալական Ռանթ 5 %	75 25
Եգիպտական միացեալ	520 62
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 205
Օսմանիյէ (Օսմանեան բոնսօլիտ,)	435 62

ԼՈՆՏՈՆ, 15 Մարտ

Անգլ. բոնսօլիտէ	99 68
Օսմ· » Սէրի Դ·	23 43
» » » Ա·	57 75
» » » Բ·	36 75
» » » Գ·	24 37
Ծամ· փոխառութիւն 1871	104 75
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆթես Լոն)	102 75
Պանք Օթօման	[illegible] 93
Այտընի երկաթուղի	13 50
Գասպարի երկաթուղի	15 50
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	103 37
» առանձ. (բըվիվիէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	104 75
Հելլենական 5 %	28
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 374

ՎԻԵՆՆԱ, 15 Մարտ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125
» Փարիզի »	— —
Օսմանեան Բէժիի բաժնեթուղթ	220
» երկաթուղի	52 90

ԲԱՐԻԶ ԲԹԹԻ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 15 Մարտ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 55
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ· թոնսօլիտէ Սէրի Դ·	23 67
Օսմ· երկաթուղի	108
Օսմ· Ռէժի	450
Օսմ· մաքս· արժեթուղթ	— —
Բրլիօրիթէ Թիւրք	— —
Պանք Օթօման	626 25

Գաղառական լուրեր

Կարին, 19 փետրվ· 94

Ն· Կ· Վեհափառութեան բարեբաստիկ ծննդեան տարեդարձին առթիւ նախընթաց սուրհանդակաւ ղրկած յօդուածիս իբրեւ յաւելուած՝ հետեւեալ հեռագրերը իրենց թարգմանութիւններովն հանդերձ կը հաղորդեմ, որք փոխանակուած են կայսերական պալատն առաջին քարտուղարութեան և վիճակիս առաջնորդ Դեր· Ղեւոնդ Սրբազանի միջեւ։

Պարձն հեռագրոյ Ն· Գերազանցութեան

«Մաղէ՛ցիր Հիմայունը ճէնապը «Միւիւքենէթ Պաշ Քիթապէթի ճէլի-«լէսինէ։

«Վէլատէթը պահիր-իւս-սա՛ատէթը «ճէնապը Զըլըլլահիյէ միւսատրֆ ըուզը «Ֆիրուզան սիթէպէի ֆէլէքսիրթէպէի «ճէնապը ճիհանպանիյէ ճէպհէսայի «ուզատիյէի օլտուղում հալտէ, ու-«մում ճէմա՛աթըմ գուլլարը յէպ պէրա-«պէր՝ իղտիյատը էօմր ու իգպալը ճէ-«նապը Թաճատարի տուայի վաճիպ իլ «էտասընը պիրթիթէքրար, թէպրիքեաթը «սամիմէի պէնտէկեանէմի հուզուրը «հիմայունը սէ՛ատէթի մէշհունը Վէլի-«խունիյամիյէ արզ օլուսմասը իսթիրհա-«մինա ճի

նալով այդ հրաւէրը՝ պատասխանած է եղեր թէ առ այժմ չկրնար ձմրան մէջ մեկնիլ, նախ նիւթական անձկութեանը պատճառաւ և երկրորդ՝ այլ եւս աչաց դարմանի պէտք չունենալուն համար, և օրաթերթի մը մասնաւորապէս կը յաւելու՝ իր Կարնոյ թղթակցէն ստացած տեղեկութեան վրայ, թէ Ն. Սրբազնութիւնն ջղային հիւանդութեան ենթակայ եղած լինի։

Անշուշտ սոյն տեղեկութիւնները, զորս հրատարակած են այդ թերթեր, բոլորովին սխալ աղբիւրներէ առնուած են. զի եթէ պէտք է վերջապէս մեր աչքերուն հաւատալ, Ն. Սրբազնութիւն ո՛չ միայն աչքի և կամ ջղային տկարութեան ենթակայ չէ, այլ և, որչափ դիտենք ի մօտոյ, ո՛չ Պատրիարքարանը այդ մասին հրաւէր ուղղած է առ Ն. Սրբազնութիւն և ոչ ալ Ն. Սրբազնութիւն, ակնարկեալ պատճառները ի մէջ բերելով, չէ ուղած երթալ։

* *

ՍՂՈՒԹԻՒՆՆ Ի ԿԱՐԻՆ

Ցայսմի է Արևելքի ընթերցողաց թէ անցեալ երկու տարիներու հնձոց նուազութիւնն ո՞րչափ ազիտաբեր եղաւ Կարնոյ նահանգի եւ իւր շրջակայից բնակիչներուն, մէկ կողմէ արմտեաց գիները քառապատիկ հնդապատիկ բարձրացած եւ միւս կողմէ ատոր հետեւանօք առևտուրը կամ շահերն տարապայման նուազած՝ թուրք և հայ ազքատ դասակարգը ծանր ճգնաժամ մը կ'անցընէ. ասոր վրայ աւելցուր երկրատեւ ու սոսկալի ձմեռն, որ քաղաքն իբր վեց ամիս արտաքին ամեն հաղորդակցութիւնէ կտրելով, գործերու ընդհանուր դադար մը յառաջ կը բերէ ի մեծ դժբաղդութիւն ազքատաց։

Այսչափ տխուր կացութիւն մը երբէք տեսնուած չէր, կ'ըսեն, եւ արդարեւ եթէ մարդ կիւրակէ օրերն եկեղեցիէն եռք անգամ մը դպրոցին գաւիթը մտնէ պիտի տեսնէ կիներու, փոքրիկ մանուկներու կքած ծերունիներու ստուար խումբ մը որ եկած են ազքատաց խնամակալութենէն 2-3 ղրշ. ստանալու —ընտանիքի մը շաբթուան հացագինը —։ Ահա բարեգործութեան ճիշդ տարին եւ ժամանակը, եւ ուրախ ենք տեսնելու որ մեր կարծածին չափ անհոգ չեն մեր մեծատուններ. ոչ միայն կառավարութեան կողմէ բացուած հանգանակութեան մեծադումար կը մասնակցին նոքա, այլ և ազքատաց յատուկ գանձանակին չեն խնայեր իրենց լումայն. ու շատեր առանձինն ևս կը հոգան քանի մը ազքատ տներ։ Իրաց այս վիճակին մէջ անմոռանալի եւ բիւր երախտեաց արժանի է մեր Օգոստափառ Վեհապետի անհուն գթասրտութիւնը, որ լսելով ժողովրդեան այս նիւթականի տառապանքը հրամայած է անմիջապէս մեծ քանակութեամբ արմտիք փոխադրել Կարին եւ թաքպետութեան կողմէ անխոթ աղքատիկ ժողովրդեան ձրի հաց բաշխել եւ մարդ գլուխ 7½ օխա ալիւր, որմէ մի միայն հայ ազքատաց վիճակած է մերթ 3000 լիտր։

Երախտագիտութեան իրաւունք ունի նաև տեղական բարեխնամ կառավարութիւնն, որ անդուլ հոգածութեամբ կը հսկէ արմտեաց այլ եւս չսղելուն, եփուած հացերը մաքուր եւ առատ լինելուն, և որ աւելին է՝ այս պետական նպաստը բաշխելու մէջ գովելի եռանդ եւ աղնուամտութիւնն ցոյց կուտայ։

Իսկ ազգային շրջանակի մէջ մեր ջերմագին շնորհակալութիւնը կը յայտնենք առ Դէտոնդ եպիսկոպոս Շիշմանեան Առաջնորդ վիճակիս, որ իբրեւ ճշմարիտ և անձնուէր հովիւ՝ իւր բանաւոր հոտին այս վերահաս նեղութիւնն մեղմելու համար ոգի ի բուին կ'աշխատի, եկեղեցւոյ բեմէն կոչում ընելով ժողովրդեան ողորմածասիրութեան. իսկ եկեղեցիէն դուրս անձամբ կարող ազգայիններու կրպակները եւ տունները գիմելով օրհասական ազքատին հաց կը ճարէ։

Շնորհակալութիւն նաեւ նահանգիս իստարէի ժողովոյ հայ անդամ կարապետ էֆէնտի Պալարեանի, որ մեծ հոգածութեամբ եւ խնամօք կը վերաբերուի դէպի այս մարդասիրական գործ։

Իսկ ազքատաց խնամակալութեան մասյուն ժողովին համար՝ որոյ անդամները կը կազմեն Տեարք Հ. Իշխալէյեան, Քէչէճեան, Ադամեան, Սանթուրճեան եւ Ապամեան եւ որք իրենց անձնական գործերը գրեթէ թողած՝ ազքատաց չմեռնելու չափ շարիկ հաց մը տալու համար տիւ եւ գիշեր կը տքնին, շնորհակալութեան փոխան երկնից առատ վարձատրութիւնը կը հայցենք։ Գ. Լ.

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Տաղանդաւոր երգիծաբան Պարոնեանի Մեծապատիւ Մարդասիրաները անունով անմահ գրուածը բեմի վրայ տեսնելու համար հինգշաբթի, փետրուարի 17-ին արքունական թատրոնում հաւաքած բաւականչափ հանդիսականները բուն գեղարուեստական զարմութիւն զգացին այդ երեկոյ։

Պիեսը կազմուած է ընդհանրապէս ոչ վատ։ Սակայն, երեք գործողութեամբ լինելով, նա տեղ տեղ ձանձրալի է։ Աւելի լաւ կը լինէր կրճատել նրան և երկու գործողութիւնը միայն թողնել։ Այն ժամանակ դուրս կը գար մի աքանչելի կոմեդիա։ Բայց, չնայելով իր երկարաբանութիւններին և կրկնութիւններին, պիեսը ցանկալի տպաւորութիւն թողց ամենքի վրայ։ Թատրոնում աչքի էր ընկնում Թիֆլիսի մեծապատիւ հայ մուրացկանների բացակայութիւնը։

Պիեսը խազացուց գեղեցիկ անսամբլը։ Տէր-Դաւթեանը հիանալի Աբիսողոմ աղա էր։ Արէլեանը մուրացկան-խմբագրի տիպը լաւ կատարեց։ Պետրոսեան և տիկին Զաբէլ կատարելապէս իրանց դերիրումն էին։ Պետրոսեանի գրիմը և շարժուածքը համապատասխան էին իր ներկայացրած տիպին։ Դերասաններին միայն խանգարում էր Պոլսական բարբառը որ, ի հարկէ, անընդհատ աղաւաղում էր։

—Անցեալ երկուշաբթի Սրբոյն. Ընկ. դահլիճում թատերասէրների խումբը ներկայացրեց պ. Սունդուկեանցի Պէպո կոմեդիան ռուս լեզուով։ Բացի այն, որ ներկայացումն անցաւ յաջող, թատերասէրներից ոմանք ցոյց տուին թէ որ աստիճան լաւ դերասանի պարտաւորները, կովկաս գալով զանազան պաշտօններով, կարողանում են իրանց ազատ ժամերը նուիրել երկրիս և նրա բնակիչների ուսումնասիրութեան։ Թատերասէրներից մի երկուսը Թիֆլիսի կինոտին պատկերացրին աւելի ճիշդ, քան մեր դերասաններից շատ շատերը, որոնք համարեա հէնց իրանց ծնունդը օրից չփչում են նրանց հետ։ Ցարգելի դրամատուրգը մի քանի անգամ բեմ հրաւիրուեց։

—Փետրուարի 17-ին Ախալցխայի հայ թատերասէրների խումբը Կարապետեան ուսումնարանի դահլիճում ներկայացրեց Սը-խալ-Հալէ— 4 արարուածով կատակերգութիւնը, հեղ. Ա. Երիցեանի և Մարգօյի կրաչը 1 արար. կոմեդիան, հեղ. Մարաթեանի, յօգուտ նոյն ուսումնարանի թատրոնական բեմի։ Բաւական ժողովուրդ կար։

Ներկայացումը միջակ անցաւ։ Դերակատարներից մի քանիսը, առաջին անգամ բեմ դուրս գալով, չկարողացան ինչպէս հարկն էր՝ կատարել իրենց դերը։ Գլխաւորապէս աչքի էին ընկնում իրենց դերերում Պ. Պ. Տէր-Կարապետեանց՝ բժ. Հեքիմեանի դերում, Պ. Առաքելեանց՝ Սիրական աղայի դերում։ Պ. Սիւրմեանը Մարգօյի դերում լաւ կոմիկ էր։

—Մի ամսին մօտենում է, որ Ալեքսանդրապոլի մէջ Բարեգործական ընկերութեան տեղական ճիւղի կարգադրութեամբ բացուել է մի էժանագին ճաշարան։ Շատ մարդկանց ճաշը ձրի է ուղարկուում։ Մտադրութիւն կայ մինչեւ մայիս շարունակել այդ օգտաւէտ գործը։ Ռուս թատերասէրների խումբը փետրուարի 7ին մի ներկայացում պիտի տար ճաշարանի նպաստին։ Նոյն նպատակով, սարքուելու է հայոց թատրոնական մի երաժշտական երեկոյթ։

—Ահա քանի տարիէ, որ Ալեքսանդրապոլի կողերում հացաբոյսը նուազել է. ժողովուրդը հեռգհեռէ նեղութիւնների և ապրուստի անապահով դրութեան մէջ է ընկնում։ Տեղացի մի պարոն մի գեղեցիկ միտք է յղացել, այն է՝ Արփաչա գետը, որ քաղաքիս երկու վերս հեռաւորութեան վրայ դէպի արեւմուտք անցնում է միայն մի քանի ջրաղացների ջուր մատակարարելով, ջրանցքներ բանալով բերել քաղաքի արեւելեան կողմից անցկացնել և յարմարութիւններ տալով ջրել ամբողջ վերին-Շիրակի արտերը։ Պարոնն այդ մասին դիմել է թագաւորութիւն ստանալու պատշաճաւոր իշխանութիւնից. և ասում են, որ այդ բանը մի երկու տարուց գլուխ կրգայ, եթէ հողագործ ժողովուրդն օգնէ ջրանցքների և կամուրջների չինելուն։

—Պետական կալուածների մինիստրութիւնը թոյլ է տուել այս տարի Վլաթիկաւկազում գիւղատնտեսական ցուցահանդէս բանալու։

—Անցեալ դեկտեմբեր ամսին Նիժում սպանուեց մարդասպանութեան գործում նոր ասպարէզ մտած Զանազբուլաղցի երիտասարդ Թիւնի Կարապետեանը, որ Նիժում առատ հունձ ունէր։ Եթէ նա ապրէր մի քանի տարի եւս, մեծ վնասնդ էր սպառնում գիւղին և առաջնակարգ շատ անձերին։ Սկզբներում նա երեք տարի շրջում էր գողերի հետ և մանր գողութիւններ անում թէ Նիժում և թէ կից գիւղերում, առաւել իւր հայրենի Զանազբուլաղ գիւղում։ յարաբերութիւններ ունէր Ղալալա, Աբէշ և ուրիշ գաւառների գողերի պարագլխների հետ։ Վերջերս էլ միայն մարդասպանութիւն էր անում և մի քանի մարդ արդէն սպանել էր։ Այդ Զանազբուլաղ գիւղը շատ է ծնել եւ ծնում է գողեր ու մարդասպաններ, որոնցից կրտսերը Թիւնին էր։ Վերջին օրերում նա այն աստիճան համարձակութիւն էր էր ստացել, որ դիմացի խօսողին ուղղակի սպառնալիք էր կարդում։ Իւր մի այլ գող ընկերի հետ թուղթ կամ դատարկ խօսք էր ուղարկում այս և այն հարուստին, պահանջելով որ ուղարկէ իւր համար մի քանի արծաթ, հակառակ դէպքում կը սպանէ նրան։ այդ սպառնանքը լսելով՝ ո՞վ չէր տալ նրան 5—10—20 արծաթ, որով իւր կեանքը ազատուած էր համարում Անմեղների արիւն թափող Թիւնին սպանում են երեք հրացանով, իւրաքանչիւրի մէջ երկու գնդակ և բաւականաչափ էլ կոտրուք է լինում։ Նրա դիակն ամբողջապէս ծածկուած էր վէրքերով։ Եղեռնագործի հայրը պատշաճաւոր կարգով թաղում է իւր որդուն Նիժի Մալրել թաղի հանգստարանում, իսկ նոյն գիշերը, սպանուելուց ուղիղ 15 օր յետոյ, Թիւնի դիակը հայրենակից չանազբուլաղցիները հանում են և տանում Զանազբուլաղում թաղում։

—Երկուշաբթի փետր. 7-ին, պատշաճաւոր հանդէսով Թիֆլիսում հողին յանձնուեց քաղաքիս բերդապահ գեներալ լեյտնանտ Ա. Ա. Էրնտի մարմինը. նա վախճանուել էր փետրուար 4 ին։ Հանդուցեալը 75 տարեկան էր։ 1841 թուից ծառայում էր Կովկասում։ Թիֆլիսում բերդապահի պաշտօնը նա վարում էր 1881 թուից, որից առաջ չորս տարի նոյն պաշտօնը վարել է Աղէքսանդրապոլում։ Թիֆլիսում նա միաժամանակ վարում էր արքունական թատրոնի տեսչի պաշտօնը։ Ի պատիւ հանգուցեալի յիշատակի, կարգադրուած էր, որ թաղման օրն արքունական թատրոնում ներկայացում չլինի։ Այդ պատճառով փետրուարի 7ին Պ. Աղայեանի նպաստին նշանակուած ներկայացումը յետաձգուեց։

—Յունուարի 18ին Արմաւիր ժողովրդանի դահլիճում, հայ թատերասէրները խաղացին Սունդուկեանցի Պէպո կոմիդիան և Դիլիջանցի Պէպոյ կոմիդիան։ Դիլիջանցի Պէպոյ դերը բարեգործական նպատակով։ Խաղն աջող անցաւ։ Տոմսակները համարեա բոլորը ծախուած էին։

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Այն մանկական զուարթ օրերը՝ երբ այնքան եռանդով կ'սպասէինք տօնական օրերու գալստեան, որ կալանդն՝ իր առանկիալ նուէրներովն ու համեղ պտուղներովը, բարեկենդանն՝ իր խաղերովն ու զուարճութիւններովը, Զատիկն՝ իր զիւթական կարմիր հաւկիթովը այնքա՛ն մեծ հրապոյր կ'ազդէին մեզ, և այնչա՛փ անուշ երազներով կը պարուրէին մեր թարմ երեւակայութիւնները, այդ երջանիկ օրերը քանի՜ միամիտ յիշատակներով, որքա՛ն սիրուն որքա՛ն ոգեղ պատկերներով չերջապատուած կը ներկայանան այս պահուս մտքիս առջեւ։

Ամեն անգամ շաբաթներով անհամբեր սպասումներէ յետոյ վերջապէս ի մեր ժամանէր այնքան ցանկալի բարեկենդանի հօթնօրեակը։ Գաւառներու մէջ՝ ընդ որս նաև Եւդոկիա, ո՛չ պարահանդէսներ, ո՛չ դիմակաւորներ, ո՛չ շաբաթներ առաջ իրենց այլանդակութիւնը ի հանդէս բերելու կանխող խոխոխներ չեն զգացեր բարեկենդանի մօտաւորութիւնը։ Բարեկենդանի շաբաթէն առաջ ամեն ոք հանդարտ է, և շրջեքշաբթիէն յետոյ է որ ազգականներ ու բարեկամներ իրարու տուն կ'երթան ընտանեօք պոլիչինոխոխը միասին վայելելու համար։

Բարեկենդանի պակ մը կը վերցնէ ընտանիքներու մէջ պատշաճութեան աւելորդ պայմանները, մեծ ու պզտիկ հաւասար իրաւունքներ կը վայելեն, պատանի, երիտասարդ, հարս, աղջիկ ազատ կը թողուին այն օրերու մէջ իրենց մեծերու առջեւ հանդարպ շարժելու, խօսելու, զբօսնելու մանաւանդ պզտիկներուն բանձարձակ թոյլտուութիւն կ'ընեայ ուզածնին ընելու. և Աստուած գիտէ, որքա՛ն շարաչար կը գործածէինք այս թոյլտուութիւնը, տուներու մէջ ու դուրսը, մեր աղմկալից, անհանգստացնող խաղերովը։

Այդ օրերու մէջ մեր գլխաւոր զուարճութիւնն էր սալՆՃաՆը, — չուանով ձգուած օրօրոց—որու վրայ բոլոր պզտիկներս կ'օրուէինք կարգաւ, երդելով ու խնդալով, երբեմն ալ կռուելով։ ՍալՆՃաՆը կախուած կը մնար մինչեւ բարեկենդանի վերջը և տան մէջ գտնուող ամեն ոք ծերերն ու պառաւներն անգամ այդ օգնի մէջ առակս օրօրոցին վրայ իրենց ազգուն մարմնոյ բեռը ճօճել տալու հաճոյալի փորձութեան չէին կարող դիմադրել։

Բայ աստի անսովոր չէր որ մեր ուրիշ կարգի խաղերուն մէջ ալ մեծերն ևս գային մեզ խառնուիլ։ Այո՛, կը յիշեմ, Խաչթաղի բարձունքը թառող մեր սիրելի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ հրապարակին վրայ երիտասարդներ ու չափահաս անձեր, որոց հետ երբեմն կայտառ ծերուկներ չէին ամչնար գնալ եւ ուրիշ տեղական խաղերով զուարճանալու։ Է՛հ, Ագլխացիք նոր գիւղ մը բրած ըլալ թող չի կարծեն եթէ խաղերու այնքան կարեւորութիւն կուտան հիմա, իբրեւ զբօսանքի և մարմնամարզի միջոց. մեր հայրերը ու պապերը դարերէ ի վեր ոչ միայն բարեկենդանի՝ այլ և ուրիշ ատեններ ալ երբ համախմբումներ ուներնային բացօթեայ տեղերու մէջ՝ կը սիրէին տեսակ տեսակ խաղերով զբօսնուլ, և այս իրենց արարքը երբէք տղայական չէին համարեր այն ատեն, այլ ո՛չ հիմա։

Եւ բարեկենդանի երեկոյները աւելի զբօսալի, աւելի հրապուրիչ էին մեզ համար։ Այն ատեն է որ ընտանեաց բոլոր անդամները կը հաւաքուին տան մէջ, մինչ դրացի ընտանիքներ ալ կուգան միանալ նոյն համախմբման, և կ'սկսին ուրիշ կարգի զուարճալի խաղեր որոց կը մասնակցին երկու սեռէ բոլոր ներկայք, մեծ ու պզտիկ։ Խեղճ գաւառացւոյն համար, արդարեւ, թատրոն, պարահանդէս, նուագահանդէս ամեն ինչ իր տան մէջէ, անիկա ընտանեկան յարկէն դուրս ո՛ր և է զբօսանք չի գտներ ու չի փնտռեր։

Այդ բազմազան խաղերը ընդհանրապէս կը կառավարուին այս կամ այն անձին կողմէ, որ ձեռքին մէջ սպառնագին շարժելով աւանդական մտրակը — անձեռոցի կամ գօտի մը պրկմամբը ափ յափոյ պատրաստուած խարազան—գաւորկ մը վարողի յարգական վեհութեամբը ու կարուկ շեշտերովը խաղը կը յուշարարէ, և վա՛յ անոր եթէ անճարակ, սիալ շարժում մը ընէ, մտրակի հարուածներ կը տեղան գլխուն, որք բարեբաղդաբար ոչ թէ հեծութեան՝ այլ ծիծաղի աղաղակներով միայն արձագանգ կը գտնեն։ Երբեմն ալ խաղը հանդարտ է, ամեն ոք կարգաւ նստած՝ պարտին յաջորդաբար իրարու կրկնել դժուարահնչիւն և երկայն նախադասութիւն մը, ներկայից միոյն կողմէն առաջարկուած։ Վա՛յ մոթովախօսներուն ու ծանրախօսներուն։ Շատ անգամ սխալ կրկնուած բառ մը ինչքան անսպառելի ծիծաղներու դուռ կը բանայ, որք սանձարձակ դուրս կը պոռթկան բերանները, անոնք ժիտրով լեցնելով սենեակը։

Ուրիշ անգամ զաւեշտի ու կատակերգութեան պէս պզտիկ ներկայացումներ կը կազմակերպուին հոն այդ համախմբումներու մէջ, որոց ինքնակոչ դերասանները տանտիրուհւոյն հին մուշտակներէն սկսեալ մինչեւ խոհանոցի անօթները կը գործածեն իրենց հագուստի և արդուզարդի արտառոցութեան։ Եւ այս ներկայացումները որքա՛ն հաճոյք կը պատճառէին մեզ։ Լալու ու կոծելու իրար անցնելու ատենն կը խնդայինք և յայտնի է որ երբ մանուկներու խնդումի ու ծիծաղի աղբիւրները յորդեն, ալ ոչ մէկ բան կրնայ զանոնք կասեցնել։

Քանի քանի գաւառացի կատակերգակ և հեգնախօս հանճարներու սաղմեր ուրիշ կարգի թատերաբեմ մը ունեցած չեն ի հանդէս գալու եւ զարգանալու, բայց եթէ բարեկենդանի այդ ընտանեկան համախմբութիւններու մէջ։

Բայց քիչ մը յետոյ մեր խնդումները սոսկման կը փոխուէին, չա՛թ, չա՛թ, դուռը կը զարնուէր, և ահա սեղէմ կամ թղթէ երեսներով, մուշտակապատ, բոժոժաւոր եւ կերպ կերպ այլանդակ տարազներով հագուստած խումբ մը ներս կը խուժէր. արդեօք ասիկա ա՞յնքան խօսուած սատանաներու վոհմա՞կն էր, որոց անուններով մայրերը սովոր էին իրենց տղայներն ահաբեկել, անոնց անհնազանդութեան վայրկեաններուն մէջ... բարեբաղդաբար մայրերը շուտով կը փարատէին իրենց պզտիկներու վախերն ու կասկածներն ըսելով թէ անոնք գեռնոփոլներ են։ Զարմանալի է որ բարեկենդանը ամեն տեղեր դիմակաւորներու անբաժան խումբերն ունի եւ Հռոմէն սկսեալ մինչեւ մեր գաւառներու խորերը նոյն կերպով կը տօնուի։ Այս սովորութիւնը որ կռապաշտութեան ժամանակներու մէկ տօնին շարունակութիւնն ըլլալ կը համարուի, հաւանաբար մեզ փոխանցուած է Հռոմէն, ինչպէս ենթադրել կուտայ փոռնոսլայ (carnaval) բառը, որ գաւառներու մէջ կը գործածուի, բարեկենդանի դիմակաւորներն ու մասխարաները նշանակելու իմաստով։

Դիմակաւորներու գալուստը կ'ողջունուի ընդհանուր խնդութեամբ, եւ մենք պիտա առած կ'սկսէինք դիտել զանոնք, կը կռահէինք քիչ քիչ թէ այն սեղէմ մարդերը պարզապէս ծանօթներ են, երեսնին ածուխով սեւցուած, բայց այն միւսները՞ որք մանածի թղթերէ չինուած դիմակներով ծածկած են իրենց դէմքը.., կամաց կամաց անոնք ալ կը մատնուէին իրենց ձայներէն։ Եւ դիմակաւոր ու անդիմակներու այս տարօրէն խառնուրդը ուր չինծու աղջիկներ ալ կը գտնուէին, —ըսել կուգամ աղջկան հագուստով մանչեր—, ինչպէս նաև նուագածուներ, կը պարէին, կը խմէին, կը նուագէին, կը խեղկատակէին և քիչ վերջ կը ձգէին կ'երթային։

Ամէն գիշեր եւ շատ անգամ ցերեկներն ալ սոյնօրինակ համախմբումներ եւ զբաղութիւններ կը շարունակուին. երբեմն նուագ, երբեմն թղթախաղ, մերթ խմել, մերթ պարել կամ երգել, վերջապէս ամեն ոք իր տաղանդը կը ճգնի փայլեցնել որ և է նորահնար միջոցով՝ աւելի զբօսանք հայթայթելու համար։

Տուներէ դուրս փողոցներու մէջ նոյն ոգեւորութիւնը կը տիրէ, դիմակաւորները իրենց մարդերը կը յաջախեն, եւ մենք պզտիկներս միշտ պատրաստ էինք պատուհանը կամ դուռը վազել անոնց անցուդարձը դիտելու համար։ Ահա ուրիշ խումբ մ'ալ որ հարանիք մը ձեւացուցեր է տեղական սովորոյթներու համաձայն, փեսայով ու ձիու վրայ հեծցուած հարսով, նուագածուներու խումբը առջեւէն, հանդիսաւոր վեհութեամբ կ'ընթանայ, և փողոցներու շրջանն ընելէ յետոյ պիտի վերադառնայ հոն ուրկէ մեկնած էր։

Բարեկենդանի օրերու մէջ ամենէ ընտիր կերակուրները կ'ուտուին գաւառացւոյն տան մէջ։ Այդ ճոխ ճաշացուցակը կը փակուի կիրակի կէս գիշերուան բարեկենդանի վերջին ճաշուն յետին կերակուրն եղող բրնձէ բիլաւովը, և ալ բերանները կը կնքուին ուտելիքի կերակուրներու համար մինչեւ Զատիկ։

* * *

Բարեկենդանի դիցանոյշն՝ իր ծիծաղի ու խնդութեան անսպառ գանձէն առատորէն ցանցնելով մեր յարկերու տակ, երբ ալ կիրակի գիշեր վերջին հրաժեշտը տալով կը մեկնէր, տեղի տալով մեծ պահոց խստամքեր հրեշտակին որ թեւատարած կը սաւառնէր մեր վրայ, իր լայնածաւալ թեւերովն արգիլելով այլեւս հաճոյքի և զբաւութեան քմահաճ հովերու շունչը մեր մթնոլորտին մէջ, երբ կը լուսնար Քաղաքաւորա՞ն—ըստ մեր մայրերու ասութեան— երկուշաբթի առաւօտը և ամէն տղայ կը զարթնուր իր քնոյ փափուքն երազներէն, զարմանօք կը դիտէր սենեկին մէկ անկիւնը առատաղէն կախուած տարօրինակ բան մը, փետուրներով զարդարուած, որ ինք իր վրայ կը դառնար սպառնագին ծանրութեամբ մը։ Մայրը կուգար իր զարմանքը փարատել և հասկցնել իրեն թէ անիկա մեծ պահոց թռչունն էր որ հոն եկած թառած էր, և տան մէջ ո՛վ որ պակաք ուտել ուզէր, դանի պատժելու պաշտօնն ունէր։

Իրենց զաւակներու անհամբեր պահանջկոտութիւնները զսպելու համար ասիկա մէկ անմեղ հնարքն է մայրերու, որք գաղտուկ կը պատրաստեն այդ բժշանքը, որ ուրիշ բան չէ եթէ ոչ խոշոր սոխ մը որուն բոլորտիքը շուրջանակի խոթուած են մեծ պահոց եօթը շաբաթներու թուոյը եօթը փետուրներ։ Այսպէս պատրաստելէ յետոյ՝ սոխն կեդրոնէն թելով մը կը կախեն սենեկին մէկ անկիւնը առէքն, և ամեն անգամ որ մեծ պահոց մէկ շաբաթը կ'անցնի, փետուրներէն մին կը հանեն։ Եւ տղայք որքան հրճուանքով կը դիտեն մեծ պահոց այդ տարօրէն թռչունին հետզհետէ փետրաթափ ըլլալը, որ նշան է թէ Զատիկը կը մօտենայ, մինչեւ որ հէգին վախտ սոխէ կմախքը միայն մնայ բոլորովին մերկ, ընդհանուր ծաղրանքի առարկայ։

Այն ատեն ալ ուրիշ փափաք չունէինք բայց միայն այն ցանկալի կարմիր հաւկիթները ձեռք ձգել, և օրերը կ'անցնէին մեր սիրական հաւկիթին նման լուսակարմիր, շողշողուն երազանքներով...

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԴԱՂԱՆՃԵԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ով որ իւր առողջութեան նախանձախնդիր է եւ առողջապահիկ անհրաժեշտ եղող նախնական սկզբանց տեղեակ ըլլալ կ'ուզէ, պէտք է հատ մը դնէ Բարիզու բժշկական համալսարանին յաջող ուսանողներէն

Պ. Մ. ՔՕԼՕԼԵԱՆԻ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ԲԺՇԿՈՒԹԻՒՆը

ՍՍԱԼՕՆԻ ԴԻՐՔ

հրատարակութիւնը որ Մատթէոսեան գեղեցիկ տպագրութեամբ և նրբաճաշակ կողքով այս օրերս լոյս տեսաւ։

Դին 5 ֆրանկեան

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պահջէ գարու, Շապֆի խան, թիւ 12։ Ձեռքէ կը ծախուի ի Ղալաթիա, Սեղբոս խան թիւ 5, Բիւզանդեան Դրատունը, Բերա, Կալաթա Սերայի դէմ, ծխավաճառ Գրիգոր աղայի խանութը, Պահճէ Քաբու լրագրավաճառ սուճի Պօղոս աղայի խանութը և Զաքմաճքլար, Պալենց գրատունը։

962 10—15

ՕՍՄ · ԿԱՅՍ · ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ 10,000,000 ռանգլ. ոսկի

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա

ԴՈՐԵԱԿՈՂՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ

Հասիրչէ փողոց, Թոմաքի խան

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 190

ԳԻԼԵԱԻՕՐ ԴՈՐԵՆԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ Ի ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատանա Պաղտատ Լիմասոլ Ռուսճուք
Ատամնա Պէյրութ Մերսին Սեպաստիա
Անտրն Պրուսա Նագիլի Սամսոն
Հալէպ Դամասկոս Նիքոսիա Իզմիր
կեսարիոնդիա Ղոնեա Ուշար Սոֆիա
Աղրիանուպոլիս Լառնարա Փիլիպէ Տրապիզոն
Էնկիւրի Դարիբէ Բօր-Սարտ

Պարտաճուղթեր եւ արժէքներու յանձման փոխարէն ստակ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով։

Դրամագրեր արժէքներու։

Հանում փոխանակագրերու, չէքերու, վարյանուղթերու եւ հեռագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի զլխաւոր քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէքներու եւ արժէքաւոր նիւթերու։

Դանձում կտրօններու, արժէքներու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական ամանաներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ անատամ տոկոսի սակերով.

Տարին 2½ % մէ՝ ոարուան պայմանաժամու ամանդի համար.

Տարին 1½ % վեց ամսուան պայմանաժամով ամանդի համար.

Տարին 1 % երեք ամսուան պայմանաժամով ամանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԵՆԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց աստի փոխանակութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ'ընդունի իրը առանդ։

Բերան զասենեակն ալ կը կատարէ Պանքայի բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ասկից զատ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վիճակահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզի քաղաքին պարտատուղթեր, օսմանեան պարտատուղթեր, հելլենական պարտատուղթեր, յանձնոյի պարտատուղթեր, եւ այլն եւ այլն։

ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԵՆԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅ ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտատուղթերու բրօմէսներ, եւ արժէքները կ'ընդունին, ընթացիկ հաշուով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի տարին 3% տոկոսով։

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Առևտրական զանազան ձիւրերու եւ դատական խնդրոց և մասնաւորապես տոմարակալութեան մէջ փորձառութեամբը ծանօթ Յովհաննէս էֆէնտի Պօյաճեան իւր գրասենեակը հաստատած է ի Ղալաթիա Քիւչիւք Միլլէթ Խան թիւ 11—12, ուր կը զբաղի կնճռոտ հաշոց կարգադրութեան և հաշտարարութեան դատի ենթարկուելիք խնդրոց խորհրդատուութեան, վճարմանց դադարման պարագայի մէջ պահանջատարց հետ համաձայնութեան խնդիրներով, մասնաւորաց և ընկերութեանց տոմարակալութեամբ, թուրքերէն խմբագրութեամբ եւ թղթակցութեամբ։

976 7—10

ՄԻՍՔԻԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ ըստ ամենայնի զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու ատի ունեցող համար բժշկաց կողմանէ իսկ անյ՛ւ արարուած օգին եւ մասնիգան՝ ՄԻՍՔԻԹ մա մնուամբ եւ կնիքով շիշերով ու որոշեալ զներով ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Ղալաթիա օսմ. Պանքային կարգը եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի խանին տակ Մխիթարի մենարանը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ դեղարանները։ Բերայի նշանաւոր գարեջրատունները։ Ղալաթիա Թօմխանի խանին մէջ Պօղոս աղայի մաշարանը։ Զէյտունա փողոց Թիւ 9։ Գիւմիւշսուվի փողոց Թիւ 27 ճաշարանը։ Սանտրգեշրան փողոց Ազթին աղայի Թիւ 199 զրօ։ տարան։ Մոմանի փողոց Թիւ 111 Մանուէլն Ռիւս խանումը։ Թոփխանէ Ծխավաճառ Եանիի Թիւ 1 խանումը։ Գամուրջին վրայ Զոսփորի շրջանարան նաւամատոյցը Սեֆիթանի հանի Գօանիի խանումը։ Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ Թիւ 12։ ի Պոլիս Հանտրուլօ խանի կից Մէհմէտ փաշա խան Թիւ 24։ Մեծ Շուկայ Մանֆազանցիներ փողոց Թօրանիտանի Թիւ 9 ճաշարանը։ Բերա Հանտրուլօ շուկային մէջ Թիւ 10։ Ղալաթա Սէրայի կից Թիւ 57։ Ղալաթա Սէրայի դէմ՝ փողոց Քիլիտիի Թիւ 6 խանումը։ Հալէպ Նարքըլի մէջ Օնլիկ աղայի ճաշարանը։ Մեծ Փողոց շարաթաւանան Հանի Սարիմ աղայի Թիւ 54 խանումը, Թարբա Պաշի Սերքոսի Ագանեանի Թիւ 40 մեծարանոցը։ ի Գում-զաբու Սեֆասան ճամբէսի նպարավաճառ Հանի Մուսթաֆա Աղայի Թիւ 21 խանումը։ ի Լանդայ Թուլումպա Մէյտան Մարսատաղայի Թիւ 113 զրօսարանը, Սանտրը պուրը ը 49 Թիւ Սիմոն աղային գաղնոն, Դաղը գիւղ Ռուսամատոյցին վրայ անուշեղինայ խանումը եւ Զաքշը Իլի Թուլումպա փողոց զարեշուրի խանումը Մագրի գիւղ երկաթուղոյ կայարանի դէմ պարագան։

Հետզհետէ բացուելիք մասնաճի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԼՈՒԱՋՆԱԳԱՐԴ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

«ՓԻՆԻՔՍ»

ՀԻՄՆԵԱԼ Է ԼՕՆԴՈՆԻ ՄԱՄԻՆ 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հրամնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ լատինատառը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գրամատէրերն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զոհս։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած զանազան։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Կամուրջի դէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

618

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷՐԻ

Իզմիր խմալի Ֆրանսայ թագիտի վաքէթա գրեէյի ճէտիտ 18,000, իւա 18,000 պէհէր գրեէյի ճէտիտի 23 դրշ. Ամերիգա կէօնիւնտէն Ֆրանսայ թագիտի Իզմիր խմալի քէօսէյէ գրեէյի ճէտիտ 3000 իւա 5000, 9000 իւա 15,000 պէհէր գրեէյի ճէտիտի 20 դրշ։ Եաղլը քէօսէյէ գրեէյի ճէտիտ 500 իւա 1000 պէհէր գրեէյի ճէտիտի 25 դրշ. պէյաղ վագէթա ատէտ 50 իւա 100 պէհէր գրեէյի ճէտիտի 30 դրշ.։

5ինճի Օրտուի Հիմայուն խմալթիանէի իչուն մահալլինճէ մէվզիի միւնագասայա գօնուլան պալատէ մուրագգամ 4 գալէմ էչեա ֆիյաթ մէվզուէյէրի իւէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ թարիխը իւանտէն 15 կիւն խիթամընա գատար տախի լէվազիմաթը ումումիէ տաիրէսինճէ միւնագասասը պիլիճա գարարը տէրտէսթ պուլունտուզունտան ֆիյաթը մէզբիւրէնին թէնգիւլ իւէ իթայա թալիպ օյանլարըն տաիրէի մէզբիւրէէ միւրաճաաթ իթմէէրի իւան օլունուր։ Նօ. 29 3—3

310 սէնէսինէ մահսուպէն լիւզիմ մրգտար ալընճագ ժանտարմա վէ ասաքիրը զապթիէէյէ մախսուս Մայա տաղը ապասընտան մամուլ եազմուրլարը պէհէր ատէթի 54½ զրշ.ա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ թարիխը իւանտէն իթիպարէն 10 կիւն խիթամընա գատար պէհէր կիւն միւնագասասը պիլ իճրա գարարը տէրտէսթ պուլունտուզունտան ֆիի մէզբիւրէնին թէնգիւլ իւէ իթայա թալիպ օյանլարըն մագամը սավիի Սէրաաքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէմէէրէի իւան օլունուր։ Նօ. 30 3—3

Սէլիմիյէ հիմայունունտա արամագ սէեար թօփեր Յինճի վէ Գիւնճիւ վէ 5ինճի վէ 6ընճը արայարը հայվանաթընին Հարէմ իսթէէսի ճիվարընտարի գրդար վէ թազճիէր ախուռը միչկեսկնտա սէնէյի հալիէ քեանունը էվվէլի իպթիասընտան 310 սէնէսի մարար զայէսինէ գատար մէթրաքիմ կիւպրէսի միւզայիտէյէ գօնուլմուշ օլտուզունտան զուհուր խտէէք թալիպէրինին գըշյի հիմայունտա թօփեր Շինճի վէ Յինճիւ լիվա գօնանտարլըզը տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէէրի իւան օլունուր։ Նօ. 31 3—3

Ֆէս ֆապրիգայը հիմայունը իչուն միւպայա օլունմագ իւզրէ մէվզիի միւնագասայա գօնուլան 7000 գրեէյի ճէտիտ մատէն եաղընին պէհէր գրեէյի ճէտիտի 34 փարայա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մարար լուսիին 7ինճի բազար իրթէսի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզբիւր կիւնտէ գարարը գարիսի միւրէէճէէկինտէն թէնգիլ իւէ ֆիյաթը իւէ իթայա վէ իրթէսի կիւնի տախի 100տէ 5 թէնգիլինէ թալիպ օյանլարըն մագամը Սէրաաքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէմէէրէի իւան օլունուր։ Նօ. 32 3—3

ՕՄՐ RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 7/19 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 8/20 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով

Դշ. 9/21 Սեվաստարոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 9/21 Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Եշ. 10/22 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Մարտ 8/20, երեքշաբթի օրը Գ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 605

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Մէջիերրանէ Դէջ-Բանող ղգեներ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանորուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Զամանլի	4000	Նէրթիս	3000
Մէսսաղրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լօդիս	800
Մակտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիսթիս	3250	Մէսսլ	700

Նէրթիս չոգենաւը ամսոյս դէպի 5ին Լիվրբուլէն ատ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՂ և ԸՆԿ.
Ուլիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, ճէյմս Սթրիդ Լիվրբուլ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,889,695
Տարեկան հասոյթ	» 16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

894 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաքու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14.

ՏՐԲ. Ս. ԹԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱՒՃԻՃ

1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՔՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշչուէ լինորի արհեստական ակառներ պատրաստելու, մէկ անդամէն ամենասաստիկ ցաւած ակառները, ոսկի, ագամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամէն տեսակ բերնի և ակառայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակէէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

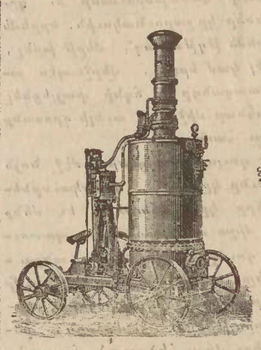

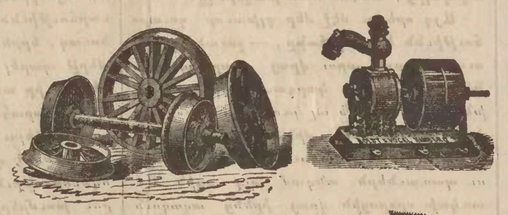

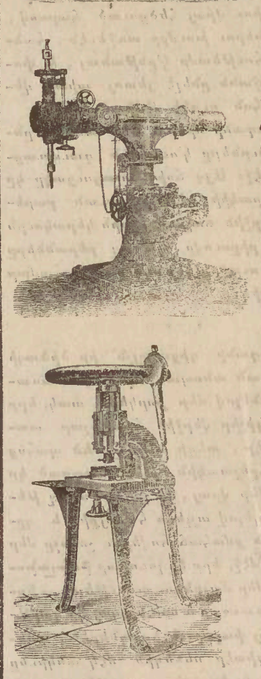

ԷՖՍԲՕՐՕ ՎԷՐԳԱՆՆ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Մեքենաներու և գերմանական այլ արհեստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Ղալաթիա, Բերչէվպէ Բաղչար, Թիճարէթ խան (Նախկին կեդրոնատեղի ծխախոտի Բէժիի)

Արհեստական, երկրագործական, ճարտարապետական, նաւային և այլն, Նիթերոյի և Մեքենաներոյ վաճառուիր։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու, ամբողջ գործարաններու զետեղման վրայ։

Ցուցադրութեան մէջ կը գտնուի մէկ դեղեցիկ մթերք մը զանազան մեքենաներու, ջրհաններու, խոհանոցի նիւթերու, գերմանական լենօլէօմի և ուրիշ վաճառքներու։

798

ՇԱՐՔԻԹԻ ԹԱՑՈՒՄՆԵՐ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՈՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1894 Մարտ 1էն սկսեալ մինչեւ 1894 Ապրիլ 1

(Բացի Երուկի օրերէն) Եւրոպական Եղերէն Կամուրջ Էջմեանէ Եղերեանէ։

Ժ. Կ. Բ.

12 15 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Պօյճ. Ր. Հս. [Ր.Հիսարի շոգ.ին հետ պիտի դղրդ.] 37
1 10 Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սաէն. Պօյ. Ր.Հս. [Ր.Հս. շոգ.ին կը հաղորդակցի։] 39
2 15 Ենմ.Մզպ. Պէօր. Թրպ. Ենք. Պշք. Ենք.ի շոգենաւին կը հաղորդակցի 17
2 45 Ենք. Սաէն. Մրկ. Պօյճ. Ա.Հիս.Պէպ.Արն. Գուրչ. Սրա. Գէշկ։ 21
2 40 Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Պէյգ.անտի Ասիական եզերը անցնելով մինչեւ Գնտեղած նստմոյցներն հանդիպելով Սրա. Պշք.պիտի երթայ։ Գնտ.ի շոգ.ին հետ կը հաղորդկ. Ուրբ.ները Սրա.Վնք. Զնկ. Պէյլ.Գզկ.Պշք. 18
3 30 Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Սաէն.Մրկ.Պօյճ. Ր. Հս. [Ր.Հս.ի շոգ.ին կը հաղորդակցի) Ուրբ.ները Պէպ.Արն.Գրչ.Սրա.Պշք. 41
4 50 Ա.Գվ.Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Սաէն.Մրկ. Պօյճ.Ր.Հ.Պէպ.Պէշք.Ուրբ.ընկն.Գրչ.Սա. 39
5 45 Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէգ.Ենք.Սաէն.Մրկ. Պօյ.Ր.Հս. Պէպ. Արն.Գրչ.Սր. Պշ. 32
7 — Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թպ.Պէգ.Բշպ.Ենմ.Գնկ.Գնկ. Ր.Ա.Հս.Գնտ.Ար.Զնկ.Պէյլ.Սր.Գգ.Պշ.Հս. 22
8 — Ա.Գվ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Սաէն.Մրկ.Ր. Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Սր.Պշք. 19
10 — Ր. Հիս. Զնկ. 18
10 10 Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ.Ր.Հս.Արն. Սրա. Պշք. 34

Երեկոյեան Կամուրջ Էջմեանէ

12 15 Ենք.Սաէն.Մրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն. Գրչ. Սրա. Պշք. 41

Պէտէրն Կամուրջ Էջմեանէ

12 15 Պէպ.Արն.Գրչ.Սրա. Պշք. 22
12 45 Պէպ.Արն.Գրչ.Սրա. Պշք. 41
1 15 Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գր.Սրա.Պշք. 34
2 — Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Սրա. Պէշք. 22
1 10 Սրա.Էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է 33
2 45 Պէպ.Արն.Գրչ.Սրա.Պշք. 37
3 15 Պէպ.Արն.Գրչ.Սրա.Պշք. 21
3 45 Պէպ.Արն.Գրչ.Սրա.Պշք. բացի Ուր.է 19
4 25 Ր.Հս Պպ.Արն.Գչ.Սա.Պշք.Դպ.բացի Ուր.է 37
4 20 Սրա.Պշ.Էնուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է 18
5 — Պէպ.Արն.Գրչ.Սրա.Պշք.Դպ. 21
6 — Պէպ.Արն.Գրչ.Սրա. Պշք. բացի Ուր.է 33

Ասիական Եղերէն Կամուրջ Էջմեանէ

12 15 Գնտ.Զնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ. 32
12 30 Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գանլ.Ա.Հիս. Գանտ.Սրա. (Գնտ. կը հաղորդկ.) Ուրբանները բացի Սրա.էն Վան.Զնկ.Պէյլ.Գզկ. 33
1 — Պէպ.Գն Վնք.Զնկ.Պէյլ. Գզ.Պշք.բցի Ուր.է 19
2 — Բանտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշկ. 32
2 10 Պէյգ. Բշպ. Ենք. Գնեմ. Պօյճ. Ր.Ա.Հիս. Գնտ.Պէպ.Արն. Զնկ. Պէյլ. Սրա. Գզ. Իսկ. Գապ. 23
3 15 Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշք. 33
3 30 Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հ.Գտ.Սր.Պշ. (Գտ.ի շոգ.ին կը հաղրդկ.) Ուր.ները բացի Սրա.է Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշք. 18
4 15 Գնտ.Վնք.Զնկ.Պէյ.Գզ.Իսկ. բացի Ուր. 17
5 — Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա Հս.Գնտ. [Գնտ.շոգ.հետ կը հաղրդ.Ուրբ.ներըՎնք.Զնկ.Պէյլ. Գզկ.Պշք. պիտի հանդիպի] 34
5 35 Գնտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշք. բացիՈւր.է 18
7 — Մրկ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Արնվ.Զէնկ.Պէյլ.Սրա. Գզկ.Իսկ.Պշք։ Հնգշ. օրերը Սր.Պշ. չկայ 23

9 — Պէյգ.Թրպ.Պէյգ.Բշպ.Զպ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ. Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ. 21
10 10 Պէյգ.Գնլ.Ա.Հս. Զնկ.Պէյլ.Պշ.բացի Ուր.է 41
10 20 Ա.Հս.էն ուղղակի կամուրջ 33
11 5 Գզկ.էն » » » » 22
11 20 Վնք.էն » » » » 49
11 55 Գզկ. Իսկ. » » 11

(Բացի Երուկի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական Եղէր+ Եղեռնեանէ ժամերը

1 45 Պշք.Սրա.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ. Պօյճ. Ենք. Թրպ.Պէյ.Մէգ.Ենմ. 41
2 45 Պշ.Սրա.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Ենք.Թրպ. Պէօյ, Մէգ. Ենմ. Ր. Ա. Գավազ 39
2 55 Պշկ. Զնկ. Պէպ. բացի Ուր.է 19
4 5 Գապ.Պշք.Իսկ.Գզկ.Սրա.Պէյլ. Զնկ.Արնվ. Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Միրկ.Ենք.Բշպ.Պէյգզգ Թրպ.Պէօյ.Մէգ.Ենմ. 22
4 — Պշք.Սրա.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ. Սաէն. Ենք.Թրպ Պէօյ.Մէգ.Ենմ. 32
5 15 Իսկ.Պշք.Գզկ.Սրա.Պէյլ.Զնկ.Արնվ. Պէպ. Գ.տ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Զպգ.Մրկ. 23
6 — Գապ.Պշք.Սրա.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս. Մրկ. Ենք. Պէյգ.Թրպ.Պէօյ.Մէգ.Ենմ.Գվգ.Ենք 19
7 — Պշք.Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զէնկ.Արն.Գնտ. Ր.Հս. Պօյճ.Գնլ.Ենք.Թրպ.Պէօյ. 21
8 30 Պշք.Սրա.Արնվ.Պէպ.Ր. Հիս.Միրկ.Ենք. Թրպ. Պէօյ.Մէպ.Ենմ. 34
9 20 Պէշ.Սրա.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հիս. 18
10 5 Պշք.Սրա.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ. Մրկ. Սաէն.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէգ.Ենմ.Ուրբ.ները 10վայրկեան ետքը 39
10 45 Ր.Հս.Պօյճ.Միրկ.Սաէն.Ենք.Թրպ.Պէօյ. Մէգ.Ենմ. Ուրբանները չկայ 17
11 20 Ենք.Թրպ.Պէօյ. Մէգ.Ենմ. 18
11 40 Պէպ.Ր.Հիս.Պօյճ.Մրկ.Սաէն.Ենք. (*) 41
(*) Սոը զէշ եղած ատեն Սաէն. չկայ։

Կամուրջէն Պէտէր+ Եղեռնեանէ Եղեռնեանէ ժամերը

1 10 Պշկ. Սրա. Արնվ. Ր. Հիսար
2 10 Կամրջ.էն ուղղ. Պէպէր 22
3 40 Ուղղ. Ր. Հիս. բացի ուրբաթէ 37
4 25 Ուղղ. Պէպէր 37
4 45 Պշք.Սրա.Գրչ. Արն. Պէպ.բացի Ուրբաթէ 21
10 35 Պշք.Սր.Գրչ.Արն.Պէպ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ. Մրկ.Ենք.Բշպ.Պէյգ. բացի Ուրբաթէ 33
11 15 Գապ.Պշք.Սաէ.Գչ.Արն.Պպ.Ր.Հ. Պօյճ.Ենք. 21
11 45 Պշք.Սրա.Գրչ.Արն.Գնտ. 22
12 15 Պշք.Սրա.Գրչ.Արնվ.Պէպէր 19

Կամուրջէն Ասիական Եղէր+ Եղեռնեանէ Եղեռնեանէ ժամերը

1 15 Իսկ. Պէյլ. Գանտ. 32
2 15 Պէշկ. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Ա. Հիս. 33
3 20 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ. Զպգ.Բշպ.Պէյգ 34
3 35 Ուղղակի Գանտիլի բացի Ուրբաթէ 17
5 — Պէշկ. Զէնկ. Գանտ. բացի ուրբ.է 18
8 45 Պշք.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Գնտ. Ա.Հս.Գնլ. Բշպ. Պէյգ.բացի Ուրբաթէ 41
9 30 Պշք.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ. Ա.Հիս 33
10 20 Պշք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպգ.Բշպ.Պէյգ. Ր.Ա. Գավազներ Մէգ. 37
10 40 Պշք.Պէյլ.Զնկ.Ուր.ներէ 10 30ին Իսկ. Գզկ.Արնվ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Մրկ.Ենք. Պէօյք. 32
10 40 Իսկտ.Գզկ. բացի ուրբաթէ) 22
11 — Գապ.Պշք.Գզկ.Պէյլ.Զէնկ.Վնիք. Գնտ. Պէպ. 32
11 18 Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպգ.Բշպ.Պէյգ. 33
11 30 Իսկ. Գզկ. բացի Ուրբաթէ 11
12 — Պէշք.Գզկ.Պէյլ.Զէնկ.Վանք. 34

ԻՍԿԻԻԴԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիդարէն Կամուրջ Կամուրջէն Իսկիդար

— —		— —	
— —		— —	
— —		— —	
12 30		1 15	7 —
1 15	7	1 20	7 30
2 —	8 10	1 45	8 20
2 30	8 20 Վոսփ.	2 25	9 5
3 —	8 50	2 50	9 50
3 30	9 30	3 20 Վոսփ.	10 20
3 45 Ֆէրպ.	9 45 Ֆէրպ.	3 25	10 30Ֆէրպ
4 —	10 20 Գալ.	3 50	10 40 Գզկ.
4 30	10 55	4 30Ֆէրպօթ	11 —
4 50 Վոսփ.	11 — Գուզկ.	4 40	11 30Ֆէրպ
5 30	11 — Ֆէրպ.	5 15 Վոսփ.	11 30Գզկ.*
5 30 Ֆէրպ.	11 20	5 35	11 50
6 15	12 5	6.15Ֆէրպօթ	— —
		6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիդարէն Կամուրջ Կամուրջէն Իսկիդար

— —		— —	
— —	7 —	— —	6 25
12 30	8 10	12 45	7 30
1 15	8 20Վոսփ.	1 20	8 20
2 —	9 —	2 —	9 5
2 35	9 30	2 45	9 45
3 20	9 45Ֆէրպ.	3 25	10 15
3 45 Ֆէրպօթ	10 15	3 20 Վոսփ.	10 50Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 30Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 —Ֆէրպ.	4 30	11 30Ֆէրպ.
5 30 Ֆէրպօթ	11 10	5 15 Վոսփ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	6 15Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երեքեւելուքիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ առն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱԲԻՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ

ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ (բացի Ուր.է)
5 — » » բացի ուր.է)
10 40 » » (բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » [ուր. կիր. ժ. 10.45ին
3 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ [բացի կիր.է]
4 30 » » » [բացի Ուր.է]
10 10 » » անտի Սալաճագ [բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին]։

ԻՍԿԻԻԴԱՐ ՍԻՐԲԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ

ԳԱՂԱՔԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՈՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Ի սկիւտարէն Դապաքաշ Սիրբէճի
5 30 Իսկիւտարէն Սիրբէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրբէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրբէճի
4 30 Սիրբէճիէն Իսկիւտար
6 15 Սիրբէճիէն Դապաքաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրբէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրբէճիէն Գպաք.Իսկիւտար

Դան.—Օրը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւը իրենց զտնուած տեղը պիտի մնայ։

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻԱՆՍ ՔՈՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	» 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ԶԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.

726 Պահճէ Գաքու, Մէյտանէքը ասքաք, Ուիթալ Խան։

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԱԼԵՐԷԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԷՆ ԴՈՒՏ ԻՒՂ

Իրածուիլ զը շուշ Ի ապտեկ

Գտանուեալ Աեռադ ՍԿՕՏԻ և ԳՕՈՒՆԻ, Ի Նիւ-Եորք։

ԿԱԹԻՆ չափ անտրժանամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հրոյնոֆոսիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճաղծութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անտրժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գլխաւոր գործակալ Ի Պարիզ, ՀԱՐՄԱՆ ԷՒ ՀԱՒԻՐԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Պարսամ Դէջ-կանոնաւորապէս բանող

Առաջինէ չոգենաւը մարտ 21ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

Առաջնի չոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի մարտ 27ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագրէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԻ,
477 Մոմհանէ Սիթէ-Ծրանէզ

ԿՈՒՆԱՐԴ (CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՈՑ

Որ ամէն երեք ամիսը մէկ անգամ կը բանին Լիվերբուլէ և Աբեւելէ Դէջ-

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գալլիոնիա	4845
Եղրուրիա	7718	Պոմինիտ	4581
Մէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւոնիա	5587	Ադրիաս	2393
Մէֆիլոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիրիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբո	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոգգո	1855
Շէպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալէքսիատիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 932

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՂ